

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
2021 року №

ПОЛОЖЕННЯ
про здійснення суб'єктами господарювання, які проводять лотереї та/або
азартні ігри, фінансового моніторингу

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» (далі – Закон про азартні ігри), «Про державні лотереї в Україні» (далі – Закон про лотереї), «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон про ПВК/ФТ), з метою запобігання використанню суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри, для легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення (далі – ВК/ФТ).

2. Цим Положенням установлюються загальні вимоги Мінфіну щодо виконання суб'єктами господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – законодавство у сфері запобігання та протидії).

3. Вимоги цього Положення поширюються на суб'єктів господарювання, які організовують та/або проводять: лотереї, азартні ігри у гральних закладах казино, азартні ігри казино в мережі Інтернет, букмекерську діяльність в букмекерських пунктах та/або в мережі Інтернет, азартні ігри в залах гральних автоматів, азартні ігри в покер у мережі Інтернет.

4. Терміни та поняття в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) аналіз фінансових операцій – комплекс ризик-орієнтованих заходів, які здійснюються на постійній основі та встановлені внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – ПВК/ФТ), проведення яких дає змогу суб'єкту господарювання виявити фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;

2) банківський рахунок гравця – рахунок гравця, відкритий в банку, у тому числі з використанням електронних платіжних засобів, який використовується для проведення всіх розрахунків з суб'єктом господарювання, який проводить лотереї та/або азартні ігри в мережі Інтернет, зокрема, під час зарахування коштів на клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет та під час повернення коштів з клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету) від участі в азартних іграх через мережу Інтернет;

3) висока ставка - ставка в азартній грі та/або лотереї, розмір якої визначається суб'єктом господарювання з врахуванням ризик-орієнтованого підходу під час здійснення процедур з ПВК/ФТ;

4) високий ризик ділових відносин з клієнтом – результат оцінки суб'єктом господарювання ризику ділових відносин з клієнтом, що базується на результатах аналізу сукупності критеріїв, передбачених законодавством та внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, та який свідчить про високу ймовірність використання клієнтом послуг суб'єкта господарювання для цілей легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та/або фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

5) віддалене встановлення ділових відносин – встановлення ділових відносин з клієнтом без його фізичної присутності;

6) відеоверифікація – процедура здійснення суб'єктом господарювання верифікації особи в режимі відеотрансляції;

7) відповідальний працівник суб'єкта господарювання – працівник суб'єкта господарювання, відповідальний за проведення фінансового моніторингу в суб'єкті господарювання;

8) внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ – правила, програми, методики, інші документи, розроблені та затверджені суб'єктом господарювання з метою належного виконання функцій суб'єкта первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ);

9) представник клієнта – законний представник клієнта, який звертається до суб'єкта господарювання щодо повернення ставок, зроблених особою, яка не мала права брати участь у лотереї або в азартних іграх;

10) довідка про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (далі – РНОКПП) – документ, виданий відповідним контролюючим органом, що засвідчує реєстрацію фізичної особи в Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків;

11) ескалація – інформування відповідального працівника суб'єкта господарювання та/або колегіального органу про настання відповідної події;

12) засоби захисту інформації – програмно-технічні засоби, які забезпечують захист електронних документів від несанкціонованих дій щодо ознайомлення з їхнім змістом, модифікації або викривлення;

13) значна сума – сума, що дорівнює чи перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 Закону про ПВК/ФТ для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри;

14) ідентифікаційний документ – паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу та відповідно до законодавства може бути використаний на території України для укладення правочинів;

15) клієнт – будь-яка особа, звертається за наданням послуг до суб'єкта господарювання, або користується послугами суб'єкта господарювання з метою участі у лотереї та/або азартній грі;

16) метод розпізнавання реальності особи – метод відеофіксації/фотофіксації особи в режимі реального часу із використанням алгоритмів, що дають змогу відрізняти реальну людину від репродукції у будь-якому вигляді її зовнішності (наприклад, цифрова репродукція, грим, маска);

17) моніторинг ділових відносин / моніторинг фінансових операцій – аналіз фінансових операцій клієнта, що здійснюються у процесі ділових відносин з ним, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній в суб'єкта господарювання інформації про клієнта, його діяльність та ризик (у тому числі в разі необхідності про джерело коштів, пов'язаних з фінансовими операціями);

18) надійні джерела – джерела, зазначені в цьому Положенні, крім офіційних джерел та офіційних документів, як можливі до використання суб'єктами господарюваннями під час виконання ними вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

19) невідкладно – проміжок часу, визначений/установлений з моменту настання підстав для здійснення відповідних дій, які є пріоритетними і здійснюються першочергово, але не пізніше наступного робочого дня або встановленого часу наступного робочого дня;

20) негайно – найкоротший строк протягом робочого дня, в який мають здійснюватися (відбуватися) відповідні дії, з моменту настання підстав для їх здійснення;

21) низький ризик ділових відносин з клієнтом – результат оцінки суб'єктом господарювання ризику ділових відносин з клієнтом, що базується на результатах аналізу сукупності критеріїв, передбачених законодавством та внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, та який свідчить про низьку ймовірність використання клієнтом послуг суб'єкта господарювання для ВК/ФТ;

22) первинний документ – документ, який містить обов'язкові реквізити, зокрема найменування особи (юридичної або фізичної), яка склала документ, найменування документа, дату і місце його складання, зміст та обсяг операції, одиницю її вимірювання, підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати суть операції і осіб, що залучені до її здійснення;

23) перелік держав, що не виконують рекомендації Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (далі – FATF), – перелік держав (юрисдикцій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з ВК/ФТ, який формується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України на основі висновків міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері

боротьби з ВК/ФТ, та оприлюднюється на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу;

24) перелік терористів – перелік осіб, пов’язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, що формується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та оприлюднюється на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу;

25) підробка – створення (повністю або частково) документа, подібного на справжній/автентичний документ, з метою незаконного його використання як справжнього/автентичного документа;

26) покладання / інструмент покладання – використання суб’ектом господарювання інформації щодо ідентифікації, верифікації клієнтів, а також інформації щодо мети та характеру майбутніх ділових відносин, отриманої від третьої особи, яка є СПФМ відповідно до вимог Закону про ПВК/ФТ або вживає подібні за змістом заходи, підлягає відповідному нагляду згідно із законодавством країни реєстрації такого суб’екта та діє від свого імені;

27) порядок – чітка послідовність дій певного процесу із зазначенням способів, форм, строків (термінів) ужиття працівниками суб’екта господарювання цих дій, визначена у внутрішніх документах суб’екта господарювання з питань ПВК/ФТ;

28) прийнятний рівень ризиків ВК/ФТ – рівень ризиків, які є керованими, підконтрольними суб’екту господарювання, не можуть спричинити підвищення юридичного ризику та ризику репутації, а також погіршення фінансових результатів діяльності суб’екта господарювання чи завдати шкоди його клієнтам;

29) призупинення здійснення фінансової операції – тимчасове зупинення процедури проведення фінансової операції у разі виявлення суб’ектом господарювання інформації, що потребує подальшого аналізу щодо необхідності вжиття суб’ектом господарювання певних дій з метою виконання ним вимог законодавства у сфері запобігання та протидії та/або внутрішніх документів суб’екта господарювання з питань ПВК/ФТ, зокрема в разі збігу даних учасника фінансової операції з даними особи з переліку терористів;

30) реєстр відмов – реєстр повідомлень суб’екта господарювання про здійснені відмови у встановленні (підтриманні) ділових відносин з клієнтами;

31) реєстр заморожень/розморожень – реєстр повідомлень суб’екта господарювання про здійснені замороження/розмороження активів, пов’язаних з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням (далі – активи терористів);

32) реєстр повідомлень про підозрілу фінансову діяльність – реєстр повідомлень суб’екта господарювання про підозрілу фінансову діяльність;

33) реєстр фінансових операцій – реєстр фінансових операцій суб’екта господарювання, що підлягають фінансовому моніторингу;

34) ризик-апетит – величина ризику ВК/ФТ, визначена наперед та в межах прийнятного рівня ризику ВК/ФТ, щодо якої суб’ект господарювання прийняв рішення про доцільність/необхідність її утримання з метою досягнення її

стратегічних цілей (схильність до ризику суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ);

35) ризик репутації – наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через несприятливе сприйняття іміджу суб'єкта господарювання клієнтами, контрагентами, потенційними інвесторами або органами нагляду, який впливає на спроможність суб'єкта господарювання встановлювати нові відносини з контрагентами, надавати нові послуги або підтримувати наявні відносини та може привести до фінансових втрат суб'єкта господарювання (або її керівників) або зменшення його клієнтської бази;

36) ризик юридичний – наявний чи потенційний ризик для надходжень чи капіталу суб'єкта господарювання, який виникає через порушення або недотримання суб'єктом господарювання вимог законів України, нормативно-правових актів та може привести до фінансових втрат суб'єкта господарювання, зловживань, притягнення суб'єкта господарювання та/або його керівників до адміністративної, цивільної або кримінальної відповідальності;

37) самозванець – особа, яка видає себе за іншу особу, незаконно присвоюючи собі чужі ідентифікаційні дані;

38) санкційний перелік Ради національної безпеки і оборони України (далі – РНБОУ) – перелік осіб, стосовно яких застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до статті 5 Закону України «Про санкції»;

39) середній ризик ділових відносин з клієнтом – результат оцінки суб'єктом господарювання ризику ділових відносин з клієнтом, що базується на результатах аналізу сукупності критеріїв, передбачених законодавством та внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, та який свідчить про підвищенну ймовірність використання клієнтом послуг суб'єкта господарювання для ВК/ФТ;

40) система автоматизації суб'єкта господарювання (далі – СА) – система автоматизації процесів фінансового моніторингу, яка складається з одного або кількох окремих автоматизованих програмних модулів, які забезпечують функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ суб'єкта господарювання;

41) скринінгова процедура – процедура здійснення суб'єктом господарювання аналізу даних, зокрема аналіз баз даних суб'єкта господарювання за допомогою СА, з метою виявлення відповідної інформації, даних та/або фактів;

42) соціальна інженерія – сукупність методів використання психологічних особливостей особи з метою спонукання її до певних дій, яких би вона за звичних умов не вчинила, введення особи в оману;

43) справа клієнта – усі наявні документи/інформація стосовно клієнта, ділових відносин з ним, включно з результатами заходів належної перевірки, зібрани та задокументовані суб'єктом господарювання під час виконання вимог законодавства та внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ;

44) суб'єкт господарювання – суб'єкт господарювання, який відповідно до вимог законодавства, проводить (здійснює) діяльність у сфері організації та проведення азартних ігор та/або лотерейної діяльності;

45) суб'єкт господарювання, який проводить лотереї – суб'єкт господарювання, який відповідно до вимог законодавства є оператором державної лотереї або юридичною особою – нерезидентом України, яка має право спільно з оператором державних лотерей проводити лотереї відповідно до законодавства держави свого резидентства;

46) суб'єкт господарювання, який проводить азартні ігри – суб'єкт господарювання, який відповідно до вимог законодавства організовує та проводить азартні ігри у гральних закладах казино, азартні ігри казино в мережі Інтернет, букмекерську діяльність в букмекерських пунктах та/або в мережі Інтернет, азартні ігри у залах гральних автоматів, азартні ігри в покер у мережі Інтернет;

47) фальсифікація – зміна справжнього/автентичного документа (його елементів, частин) з метою введення суб'єкта господарювання в оману, зокрема, для використання ідентифікаційного документа особою, яка не має на це права;

48) фінансова операція – операція з прийняття ставки у державну лотерею, операція з повернення ставки у державну лотерею, операція з виплати виграшу в державну лотерею, операція з прийняття ставки в азартну гру, операція з повернення ставки в азартну гру, операція з виплати виграшу в азартну гру, операція з обміну коштів на ігрові замінники гривні та навпаки, зарахування коштів у безготівковій формі, що надійшли з банківського рахунку гравця, на клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет, виплата виграшів гравцям та/або повернення коштів у безготівковій формі з клієнтського рахунку гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор від участі в азартну гру через мережу Інтернет на банківський рахунок гравця, а також інші операції між суб'єктом господарювання і клієнтом, які мають на меті отримання, виплату, переказ або обмін активів;

49) фінансовий номер телефону – контактний номер мобільного телефону клієнта, що використовується суб'єктом господарювання, зокрема, з метою проведення автентифікації клієнта;

50) ID-картка – ідентифікаційний документ, в який іmplantовано безконтактний електронний носій;

51) PEP (PEPs у множині) – фізична особа, яка є політично значущою особою, членом її сім'ї або особою, пов'язаною з політично значущою особою;

52) одноразовий пароль – певна послідовність текстових символів та/або цифр, що генерується програмними засобами суб'єкта господарювання централізовано і є дійсною лише для одного сеансу автентифікації та обмеженою в часі, яку суб'єкт господарювання надсилає особі на її фінансовий номер телефону у вигляді текстового повідомлення.

Інші терміни та поняття, які вживаються в цьому Положенні, застосовуються в значеннях, визначених Законом про ПВК/ФТ, Законом про

азартні ігри, Законом про лотереї, нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України та Мінфіну.

II. Належна організація внутрішньої системи ПВК/ФТ суб'єкта господарювання

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити належну організацію внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу. Метою належної організації внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу є:

- 1) виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;
- 2) можливість належним чином виявляти порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) і повідомляти про них Держфінмоніторинг;
- 3) запобігання використанню послуг суб'єкта господарювання для проведення клієнтами фінансових операцій з метою ВК/ФТ.

2. Суб'єкт господарювання з метою належної організації внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу вживає, зокрема, таких заходів:

- 1) призначає відповідального працівника суб'єкта господарювання згідно з вимогами законодавства у сфері запобігання та протидії на рівні керівництва суб'єкта господарювання;
- 2) забезпечує функціонування системи управління ризиками ВК/ФТ;
- 3) розробляє та затверджує внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ в обсязі, необхідному для ефективного функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ та розуміння працівниками суб'єкта господарювання своїх обов'язків і повноважень у сфері ПВК/ФТ;
- 4) забезпечує на постійній основі розгляд проблемних та актуальних питань функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ;
- 5) забезпечує достатні ресурси для функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ;
- 6) забезпечує достатню інформованість та обізнаність керівництва суб'єкта господарювання щодо їхніх обов'язків у сфері ПВК/ФТ, а також щодо притаманних ризик-профілю суб'єкта господарювання ризиків ВК/ФТ;
- 7) забезпечує інформування керівництва суб'єкта господарювання щодо важливості дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії з метою забезпечення належної системи управління ризиками, необхідності вжиття дієвих заходів для ефективного запобігання використанню послуг суб'єкта господарювання з метою ВК/ФТ та розуміння наслідків, на які наражається суб'єкт господарювання в разі невиконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;
- 8) забезпечує належну обізнаність та виконання працівниками суб'єкта господарювання, визначених їм обов'язків у сфері ПВК/ФТ, розуміння такими

працівниками своєї відповідальності за невиконання обов'язків та/або бездіяльність;

9) запроваджує та постійно вдосконалює систему внутрішніх перевірок своєї діяльності щодо дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії або залучає незалежних аудиторів для виявлення проблемних питань та ознак неналежної системи управління ризиками ВК/ФТ;

10) вивчає нові послуги, включаючи нові канали продажу, використання або розроблення нових технологій для наявних або нових з метою належної оцінки притаманних їм ризиків ВК/ФТ і належного контролю за ризиками ВК/ФТ для наявних послуг;

11) забезпечує на постійній основі проведення навчальних заходів для працівників суб'єкта господарювання та агентів суб'єкта господарювання (їх працівників) з метою розуміння ними покладених на них обов'язків та порядку дій;

12) забезпечує перевірку наявності бездоганної ділової репутації в усіх працівників суб'єкта господарювання, залучених до проведення первинного фінансового моніторингу;

13) створює та забезпечує функціонування дієвої та своєчасної системи ескалації підозр та проблемних питань у сфері ПВК/ФТ та порядку їх розгляду, включно з повідомленням інформації/фактів, що стосуються випадків порушення або можливого порушення законодавства у сфері запобігання та протидії, у порядку, передбаченому внутрішніми документами суб'єкта господарювання;

14) забезпечує своєчасне та в повному обсязі виконання суб'єктом господарювання обов'язків СПФМ (зокрема, подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку) у Держфінмоніторинг як СПФМ, виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, замороження активів терористів, унеможливлення здійснення операцій особами з переліку терористів), у тому числі використання СА;

15) забезпечує своєчасне подання Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з ВК/ФТ, та належний інформаційний обмін з Держфінмоніторингом;

16) розробляє та здійснює заходи з належної перевірки клієнта (далі – НПК) з метою розуміння суті діяльності клієнта, мети та очікуваного характеру ділових відносин з ним, що дає змогу суб'єкту господарювання бути впевненим, що фінансові операції клієнта відповідають наявній в суб'єкта господарювання інформації про нього, розмір його доходів/соціальний стан, ризик-профіль, уключаючи в разі потреби джерела походження його коштів/статків для оперативного виявлення незвичайної поведінки та підозрілих фінансових операцій (діяльності);

17) належно документує дії працівників суб'єкта господарювання та фіксує події, що стосуються виконання суб'єктом господарювання обов'язків СПФМ;

18) зберігає всі документи, дані, інформацію (у тому числі відповідні звіти, розпорядження, файли), що стосуються виконання суб'єктом господарювання обов'язків СПФМ, протягом строків, визначених законодавством;

19) своєчасно та в повному обсязі надає на запити Мінфіну необхідні документи/інформацію/пояснення/аргументи, що належним чином підтверджують виконання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;

20) вживає заходів щодо постійного вдосконалення внутрішньої системи ПВК/ФТ.

3. Відповіальність за неналежну організацію внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу несе керівник суб'єкта господарювання, а також відповіальний працівник суб'єкта господарювання.

4. Відповіальний працівник суб'єкта господарювання не рідше одного разу на місяць інформує виконавчий орган (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівника суб'єкта господарювання відповідно до вимог частини п'ятої статті 9 Закону про ПВК/ФТ, а також щодо таких питань у сфері ПВК/ФТ:

1) результатів моніторингу ділових відносин з клієнтами, за підсумками якого виявлена підозріла діяльність клієнтів, та пропозицій щодо вжиття необхідних заходів стосовно таких клієнтів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ;

2) питань, пов'язаних із пропозиціями щодо відмови в продовженні ділових відносин з клієнтами (у тому числі в разі встановлення клієнту неприйнятно високого рівня ризику);

3) проблемних питань, що виникають у суб'єкта господарювання під час проведення заходів з НПК;

4) змін у законодавстві з питань ПВК/ФТ та вжиття суб'єктом господарювання необхідних заходів у зв'язку з такими змінами (зокрема оновлення внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ) із зазначенням строків ужиття таких заходів;

5) результатів оцінки нових послуг суб'єкта господарювання та притаманних їм ризиків ВК/ФТ;

6) проблемних питань щодо проведення навчальних заходів для працівників суб'єкта господарювання, агентів суб'єкта господарювання (іх працівників);

7) проблемних питань, пов'язаних зі встановленням ділових відносин з РЕРс та/або їх обслуговуванням;

8) інших питань щодо виконання суб'єктом господарювання вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ, які потребують розгляду та реагування з метою дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства в сфері ПВК/ФТ.

5. Відповіальний працівник суб'єкта господарювання не рідше одного разу на рік не пізніше останнього робочого дня I кварталу року, наступного за

звітним, звітує виконавчому органу (якщо виконавчий орган колегіальний)/керівнику суб'єкта господарювання щодо:

- 1) результатів оцінки ризик-профілю суб'єкта господарювання;
- 2) питань, пов'язаних зі створенням належної організації внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведенням первинного фінансового моніторингу;
- 3) питань, пов'язаних із забезпеченням належної системи управління ризиками ВК/ФТ.

6. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання має постійно підтримувати свої знання з питань ПВК/ФТ на належному рівні, у тому числі шляхом проходження навчання у сфері ПВК/ФТ, а також підвищення кваліфікації в порядку та у строки, встановлені Законом про ПВК/ФТ.

Суб'єкт господарювання має сприяти підтриманню рівня знань відповідального працівника та забезпечувати проходження ним навчання у відповідних навчальних закладах.

7. Суб'єкт господарювання зобов'язаний запровадити СА, яка має забезпечувати:

1) фіксацію в онлайн-системі або терміналі електронної системи прийняття ставокожної операції з прийняття ставки, з повернення ставки, з виплати виграшу в кожну азартну гру або лотерею, з обміну коштів на ігрові замінники гривні та навпаки, а також інші операції, визначені порядком функціонування Державної системи онлайн-моніторингу або здійснених розповсюджувачем операцій з прийняття ставок у державні лотереї, перевірки виграності лотерейних білетів або інших засобів, які засвідчують участь у грі, виплати виграшів та передачі інформації про здійснені операції до центральної електронної системи;

Фіксація даних має відбуватися в розрізі кожного окремого ідентифікованого клієнта суб'єкта господарювання та має забезпечувати можливість формування повної історії операцій клієнта (із зазначенням ідентифікаційних даних клієнта, дат, часу і сум здійснених фінансових операцій), зокрема, операцій з прийняття ставок готівкою, прийняття ставок безготівковим способом із зазначенням реквізитів платника, з повернення ставок готівкою, повернення ставок безготівковим способом із зазначенням реквізитів отримувача, з виплати виграшу в кожну азартну гру або лотерею готівкою або безготівковим способом із зазначенням реквізитів отримувача, з обміну коштів на ігрові замінники гривні та навпаки, і обліку ставок у державній лотереї, фіксації виплати призів і/або виплати призів, зберігання інформації про проведення лотереї, а також для здійснення інших операцій, пов'язаних з проведенням державної лотереї;

2) ведення клієнтських рахунків гравців (особистих кабінетів) в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет із забезпеченням: фіксації всіх даних, отриманих за результатами здійснення НПК клієнта, фіксації IP адреси і країни розташування комп'ютера

клієнта; наявності контролю за тим, що один і той же банківський рахунок гравця використовується клієнтом для здійснення всіх розрахунків з суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри в мережі Інтернет, зокрема, для оплати ставок, повернення коштів та виплати виграшів клієнта, і що оплата здійснюється у безготіковій формі шляхом отримання коштів з(на) банківського(ий) рахунку(ок) гравця, у тому числі з використанням електронних платіжних засобів (за виключенням випадків передбачених пунктом 12 частини першої статті 15 Закону про азартні ігри); фіксацію і документування реквізиту банківського рахунку гравця (електронного платіжного засобу клієнта) під час перерахування коштів на клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет і отримання коштів з клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету) в онлайн-системі організатора азартних ігор від участі в азартних іграх через мережу Інтернет; неможливість для клієнта грati у кредит або із розстроченням платежу, або з наступною оплатою, крім оплати ставки кредитними або дебетовими картками за наявності авторизації платежу; неможливість для клієнта здійснити перерахування коштів з одного клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету) в онлайн-системі організатора азартних ігор на інший клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор;

3) завантаження та оновлення інформації з офіційних та/або надійних джерел з метою запровадження ефективного скринінгу клієнтів суб'єкта господарювання щодо пошуку інформації (в тому числі негативної), необхідної для вивчення клієнтів, їх наявності в переліку терористів, санкційному переліку РНБОУ, належності до PEPs;

4) замороження активів терористів;

5) ведення протоколу роботи кожного з користувачів, захищеного від модифікації, та наявність системи захисту інформації, що відповідає вимогам законодавства у сфері захисту інформації;

6) наявність системи резервного копіювання та зберігання інформації;

7) моніторинг операцій клієнтів з метою оперативного виявлення індикаторів підозріlostі фінансових операцій.

8. Запроваджена СА суб'єкта господарювання має сприяти функціонуванню належної системи управління ризиками ВК/ФТ та бути спрямованою на:

1) забезпечення можливості оперативного опрацювання суб'єктом господарювання великого обсягу даних щодо клієнтів та їхніх операцій, використовуючи відповідні алгоритми, сценарії;

2) ефективний розподіл ресурсів суб'єкта господарювання з метою виконання завдань та обов'язків СПФМ.

ІІІ. Вимоги до внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ

1. Суб'єкт господарювання розробляє та затверджує внутрішні документи з метою виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, які мають містити дієві ризик-орієтовані процедури, порядки, достатні для належної організації та функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу, функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ.

2. Внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ розробляються суб'єктом господарювання з урахуванням вимог законів, що регулюють питання ПВК/ФТ, Закону про азартні ігри, Закону про лотереї, цього Положення, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України і Мінфіну прийнятих на виконання цих законів, рекомендацій FATF, результатів національної оцінки ризиків та ризик-профілю суб'єкта господарювання, рекомендацій Мінфіну та типологічних досліджень Держфінмоніторингу.

Суб'єкт господарювання, який є учасником групи, має право використовувати у своїй діяльності процедури / програми / інші документи з питань ПВК/ФТ, розроблені та затверджені головною (материнською) організацією цієї групи (за умови, що документи головної (материнської) організації повністю відповідають законодавству України з питань ПВК/ФТ та суб'єкт господарювання може надати такі документи на запит Мінфіну).

3. Основними принципами розроблення та реалізації внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ є:

1) належна організація та функціонування внутрішньої системи ПВК/ФТ та проведення первинного фінансового моніторингу, функціонування належної системи управління ризиками ВК/ФТ, забезпечення функціонування ефективної внутрішньої системи ПВК/ФТ;

2) запровадження ризик-орієтованого підходу під час здійснення процедур з ПВК/ФТ;

3) виконання суб'єктом господарювання усіх вимог, визначених законодавством у сфері ПВК/ФТ;

4) урахування всіх видів та напрямів діяльності суб'єкта господарювання;

5) забезпечення безпосередньої участі кожного працівника (у межах його компетенції) у процесі реалізації процедур ПВК/ФТ;

6) чіткий розподіл обов'язків та повноважень між керівником суб'єкта господарювання, відповідальним працівником суб'єкта господарювання, іншими працівниками суб'єкта господарювання, залученими до проведення первинного фінансового моніторингу, з метою недопущення в роботі суб'єкта господарювання порушень законодавства у сфері запобігання та протидії;

7) установлення детального та максимального зрозумілого працівникам суб'єкта господарювання, залученим до проведення первинного фінансового моніторингу, порядку дій під час здійснення ними процедур ПВК/ФТ;

8) забезпечення таємниці фінансового моніторингу та конфіденційності інформації про інформаційний обмін із Держфінмоніторингом, у тому числі факт передавання відомостей про фінансову операцію клієнта Держфінмоніторингу;

9) забезпечення конфіденційності інформації про внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ;

10) забезпечення конфіденційності інформації про клієнтів, їхні фінансові операції, а також інших відомостей відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації;

11) запобігання залученню працівників суб'єкта господарювання до ВК/ФТ.

4. Внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ принаймні мають містити:

1) порядок визначення працівників та/або підрозділів (за наявності) суб'єкта господарювання, відповідальних за здійснення заходів з НПК, та розподіл обов'язків між ними;

2) порядок дій, який забезпечує здійснення всіх заходів з НПК (зокрема, заходів з ідентифікації та верифікації, моніторингу ділових відносин та фінансових операцій, актуалізації даних про клієнта);

3) порядок виявлення PEPs та порядок вжиття щодо них необхідних додаткових заходів;

4) порядок здійснення оцінки/переоцінки ризик-профілю суб'єкта господарювання та ризик-профілю клієнтів і вжиття заходів з метою мінімізації ризиків ВК/ФТ;

5) порядок виявлення критеріїв ризику ВК/ФТ та індикаторів підозріlostі фінансових операцій;

6) порядок складання анкети клієнта, ведення переліків клієнтів, зазначених у пункті 28 розділу IV цього Положення, що забезпечить своєчасність, повноту та достовірність інформації, унесененої до анкети клієнта або зазначених переліків клієнтів;

7) порядок дій стосовно відмови суб'єкта господарювання від встановлення (підтримання) ділових відносин/обслуговування, у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, відмови від проведення фінансової операції у випадках, передбачених Законом про ПВК/ФТ;

8) порядок застосування суб'єктом господарювання інструменту покладання (у разі прийняття суб'єктом господарювання рішення використовувати цей інструмент);

9) порядок використання суб'єктом господарювання агентів, проведення навчальних заходів для них (їх працівників) та здійснення контролю за їхньою діяльністю (у разі прийняття суб'єктом господарювання рішення залучати агентів);

10) порядок унесення відповідної інформації до реєстрів повідомлень;

- 11) порядок використання СА;
- 12) порядок здійснення інформаційного обміну з Держфінмоніторингом та виконання відповідних рішень/доручень Держфінмоніторингу;
- 13) порядок замороження активів терористів;
- 14) порядок зупинення суб'єктом господарювання операцій у випадках, визначених Законом про ПВК/ФТ;
- 15) порядок контролю за відповідними лімітами (що зазначені у пунктах 19 та 21 розділу VI цього Положення) в разі використання суб'єктом господарювання спрощених методів ідентифікації та верифікації клієнта (представника клієнта);
- 16) порядок забезпечення таємниці фінансового моніторингу, конфіденційності іншої інформації;
- 17) порядок інформування Служби безпеки України у випадках, визначених законодавством у сфері ПВК/ФТ;
- 18) порядок проведення навчальних заходів для працівників суб'єкта господарювання;
- 19) порядок ознайомлення працівників суб'єкта господарювання з внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ;
- 20) порядок зберігання всіх документів/інформації щодо виконання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

5. Внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ мають враховувати особливості, напрями та специфіку діяльності суб'єкта господарювання, особливості різних типів клієнтів, а також імплементацію суб'єктом господарювання ризик-орієнтованого підходу.

Внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ можуть бути у вигляді одного загального документа або кількох окремих документів.

6. Суб'єкт господарювання має забезпечити актуальність внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, ураховуючи зміни до законодавства у сфері запобігання та протидії та подій, що впливають на ризики ВК/ФТ суб'єкта господарювання.

7. Суб'єкт господарювання оновлює внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ на постійній основі, але не пізніше трьох місяців із дня набрання чинності змінами до законодавства у сфері запобігання та протидії та/або встановлення суб'єктом господарювання подій, що впливають на ризики ВК/ФТ.

8. Суб'єкт господарювання забезпечує ознайомлення з внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ працівників суб'єкта господарювання (в обсязі залежно від їхніх посадових обов'язків) під підпис або за допомогою електронних засобів у разі:

1) приймання працівника на роботу до суб'єкта господарювання – до початку виконання таким працівником суб'єкта господарювання посадових обов'язків;

2) затвердження, унесення змін до внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ – не пізніше 20 робочих днів з дня затвердження, внесення змін (крім працівників, які протягом цього періоду перебували у відпустці, на лікарняному, у відрядженні, які ознайомлюються не пізніше двох робочих днів з дня виходу на роботу).

9. Внутрішні документи суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ та зміни до них затверджуються виконавчим органом (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівником суб'єкта господарювання в порядку, визначеному установчими документами суб'єкта господарювання, за поданням відповідального працівника суб'єкта господарювання.

10. Суб'єкт господарювання зобов'язаний не пізніше третього робочого дня з дня отримання запиту Мінфіну про надання внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ подати Мінфіну такі документи.

IV. Належна система управління ризиками ВК/ФТ

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний у своїй діяльності застосовувати ризик-орієнтований підхід, що має бути пропорційним характеру та масштабу діяльності суб'єкта господарювання.

2. Ризик-орієнтований підхід має застосовуватися суб'єктом господарювання на постійній основі та забезпечувати виявлення, ідентифікацію, оцінку всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності суб'єкта господарювання (ризик-профілю суб'єкта господарювання) та його клієнтів, а також передбачати своєчасне розроблення заходів з управління ризиками ВК/ФТ, їх мінімізації.

3. Суб'єкт господарювання документує процес застосування ризик-орієнтованого підходу таким чином, щоб бути здатним продемонструвати його суть, прийняті суб'єктом господарювання рішення під час його застосування та обґрунтованість таких рішень.

4. Ризик-орієнтований підхід має ґрунтуватися на оцінці ризиків ВК/ФТ та включати в себе:

1) оцінку ризик-профілю суб'єкта господарювання:
виявлення та оцінку ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності суб'єкта господарювання;

аналіз наявних заходів з управління ризиками ВК/ФТ для їх зниження (мінімізації);

визначення ризик-апетиту суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ та прийнятного рівня ризиків ВК/ФТ;

2) оцінку ризик-профілю клієнта:

виявлення та оцінку ризику ділових відносин з клієнтом;

аналіз наявних заходів з управління ризиками ВК/ФТ для їх зниження (мінімізації) до прийнятного рівня ризиків ВК/ФТ для суб'єкта господарювання (у межах ризик-апетиту суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ).

5. Суб'єкт господарювання здійснює оцінку власного ризик-профілю з урахуванням специфіки своєї діяльності й таких факторів:

1) характеру та масштабу діяльності суб'єкта господарювання;

2) відповідного(их) виду(ів) діяльності суб'єкта господарювання у сфері організації та проведення азартних ігор та лотерей;

3) видів клієнтів та їх ризик-профілю;

4) географічного розташування суб'єкта господарювання, географічного розташування держави реєстрації клієнтів або фінансових установ, в яких клієнт відкрив банківський рахунок гравця або через які клієнт здійснює передавання (отримання) коштів;

5) каналів/способів надання (отримання) послуг;

6) контрагентів, за участю яких суб'єкт господарювання здійснює свою діяльність та/або проводить дії з активами;

7) інших значущих факторів, пов'язаних із діяльністю суб'єкта господарювання.

6. Суб'єкт господарювання, аналізуючи ризики ВК/ФТ своїх послуг, має враховувати особливості та можливості їх використання, зокрема:

1) цільове використання послуг:

чи дають змогу послуги суб'єкта господарювання маскувати незаконне походження коштів, використовуватися для подальшого переказу кошти з метою фінансування терористичної діяльності, сприяти анонімності учасників фінансової операції (приховувати реальних кінцевих отримувачів тих чи інших послуг);

чи можуть вони використовуватися клієнтом від імені третіх осіб;

2) особливі можливості використання послуги: чи дає змогу послуга клієнту суб'єкта господарювання здійснювати операції із залученням контрагентів, яким притаманні підвищенні ризики ПВК/ФТ;

3) цільовий сегмент для реалізації послуги: види клієнтів, які найбільше/найчастіше використовують ту чи іншу послугу.

7. Аналізуючи канали/способи надання (отримання) своїх послуг, суб'єкт господарювання має приділяти окрему увагу ризикам, притаманним новітнім технологіям (зокрема віддаленому встановленню ділових відносин з клієнтом), наявності агентів, використанню інформації інших СПФМ.

8. Суб'єкт господарювання має враховувати географічні критерії ризику, приділяючи, зокрема, особливу увагу державам (територіям), що не виконують рекомендації FATF, або які мають стратегічні недоліки у сфері ПВК/ФТ (відповідно до заяв FATF), державам, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному в статті 1 Закону України «Про оборону України», наявності/відсутності військових конфліктів, терористичних груп та/або організацій на території держави (території).

9. Географічні критерії ризиків суб'єкта господарювання мають також враховувати місцезнаходження самого суб'єкта господарювання (його материнської компанії, філій, представництв, дочірніх установ) та географію надання суб'єктом господарювання своїх послуг.

10. Суб'єкт господарювання під час визначення свого ризик-профілю зобов'язаний також ураховувати наявність і характер заходів впливу / санкцій, які були застосовані до нього.

11. Критерії ризиків визначаються суб'єктом господарювання самостійно з урахуванням критеріїв ризиків, згідно з додатком 1 до цього Положення, типологічних досліджень Держфінмоніторингу, результатів національної оцінки ризиків, а також рекомендацій Мінфіну.

12. Суб'єкт господарювання визначає пріоритетність/значущість розроблених критеріїв ризику, ураховуючи можливі наслідки/вплив таких ризиків, та встановлює їм відповідну питому вагу для здійснення подальшої оцінки рівня ризику.

13. Суб'єкт господарювання має право здійснити оцінку ризику ділових відносин одночасно для групи клієнтів (один груповий ризик-профіль), виокремивши таких клієнтів у відповідні категорії на основі чітко визначених та зафіксованих у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ параметрів (зокрема, соціального статусу, використання однакових видів послуг, загального обсягу фінансових операцій, тощо). Якщо ділові відносини з клієнтом відповідають таким параметрам, суб'єкт господарювання присвоює таким діловим відносинам з клієнтом рівень ризику, встановлений для такого ризик-профілю. Суб'єкт господарювання надалі на постійній основі забезпечує контроль за відповідністю ділових відносин з клієнтами, що виокремлені в окремий ризик-профіль відповідним параметрам такого ризик-профілю.

14. Суб'єкт господарювання на основі оцінки власного ризик-профілю, визначає свій ризик-апетит суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ (прийнятний рівень ризиків ВК/ФТ) ураховуючи:

1) ризики, які суб'єкт господарювання готовий прийняти;

- 2) ризики, які суб'єкт господарювання може прийняти, але лише після вжиття заходів з управління такими ризиками (їх мінімізації);
 3) ризики, які є неприйнятними для суб'єкта господарювання.

15. Суб'єкт господарювання, в доповнення до заборон/обмежень, визначених законодавством, за результатами проведеного аналізу має право визначити (за потреби) у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ установлені ним заборони/обмеження у своїй діяльності (щодо окремих видів діяльності та/або окремих типів клієнтів).

16. Суб'єкт господарювання, приймаючи відповідні ризики, має враховувати наявність у нього ефективних заходів з управління ними, зокрема наявність необхідних ресурсів.

17. Виконавчий орган (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівник суб'єкта господарювання не рідше одного разу на рік розглядає результати оцінки ризик-профілю суб'єкта господарювання, затверджує відповідне рішення за результатами такого розгляду та доводить до відома відповідального працівника суб'єкта господарювання для його подальшого виконання.

18. Суб'єкт господарювання враховує результати оцінки власного ризик-профілю під час розроблення критеріїв ризику для оцінки ризику ділових відносин з клієнтами та заходів з управління ризиками ВК/ФТ.

19. Суб'єкт господарювання здійснює оцінку ризику ділових відносин до здійснення фінансової операції.

20. Суб'єкт господарювання за результатами здійснення оцінки ділових відносин з клієнтом установлює рівень ризику використовуючи модель оцінки ризиків, що враховує наявність притаманних клієнту критеріїв ризику.

21. Шкала для класифікації рівнів ризику ділових відносин з клієнтом обов'язково має містити низький, середній, високий та неприйнятно високий (підкатегорія високого ризику, який є максимально високим ризиком, що не може бути прийнятий суб'єктом господарювання) рівні ризику.

22. Суб'єкт господарювання запроваджує модель оцінки ризиків і визначає вхідні дані та інформаційні джерела для проведення оцінки ризиків, шкалу для класифікації рівнів ризику ділових відносин з клієнтом.

23. Суб'єкт господарювання, розробляючи критерії ризику з урахуванням свого ризик-апетиту у сфері ПВК/ФТ, визначає кількісні межі для тих критеріїв, які містять кількісні характеристики (наприклад, обсяги, регулярність).

24. Суб'єкт господарювання встановлює високий ризик ділових відносин стосовно клієнтів, визначених у частині п'ятій статті 7 Закону про ПВК/ФТ, клієнтів (осіб) щодо яких в суб'єкта господарювання є підозра про здійснення ними операцій з ВК/ФТ та/або учинення інших злочинів, а також в інших випадках, визначених суб'єктом господарювання у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ.

25. Суб'єкт господарювання встановлює неприйнятно високий ризик ділових відносин стосовно клієнтів у випадках, визначених частиною шостою статті 7 Закону про ПВК/ФТ, клієнтів, щодо яких в суб'єкта господарювання за результатами вивчення підозрілої діяльності клієнта є обґрунтовані підозри про здійснення ними операцій з ВК/ФТ та/або інших злочинів, а також в інших випадках, визначених суб'єктом господарювання у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ.

26. Суб'єкт господарювання постійно вживає заходів для підтримання в актуальному стані (включно зі здійсненням переоцінки рівня ризику):

1) власного ризик-профілю – у разі зміни бізнес-моделі, упровадження нових послуг, що істотно відрізняються від наявних з огляду на притаманні їм ризики ВК/ФТ, але не рідше одного разу на рік;

2) ризик-профілю клієнта – під час здійснення заходів щодо актуалізації даних про клієнта або у разі виявлення нових притаманних діловим відносинам з клієнтом критеріїв ризику.

27. Суб'єкт господарювання на постійній основі вживає заходів щодо виявлення критеріїв ризику, притаманних діловим відносинам з клієнтом, аналізуючи інформацію, отриману за результатами здійснення НПК та аналізу фінансових операцій клієнта (із використанням СА).

28. Суб'єкт господарювання зобов'язаний на постійній основі формувати та вести в електронному вигляді перелік клієнтів, щодо яких встановлені/переоцінені суб'єктом господарювання рівні ризику ділових відносин з такими клієнтами, включаючи низький, середній, високий, неприйнятно високий рівні ризику, та факти належності до категорії РЕР (далі – Перелік клієнтів).

Суб'єкт господарювання формує Перелік клієнтів із зазначенням таких даних:

- 1) дата здійснення суб'єктом господарювання оцінки;
- 2) дата здійснення суб'єктом господарювання переоцінки (у разі зміни рівня ризику);
- 3) дата виявлення належності клієнта до категорії РЕР;
- 4) для фізичних осіб – резидентів: прізвище, ім'я, по батькові (за наявності); РНOKПП / номер (та за наявності – серія) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття РНOKПП/номер паспорта

із записом про відмову від прийняття РНОКПП в електронному безконтактному носії/унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

5) для фізичних осіб – нерезидентів:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності);

номер (та за наявності – серія) паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства може бути використаний на території України для укладення правочинів) / унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).

Суб'єкт господарювання зобов'язаний не пізніше третього робочого дня з дня отримання запиту Мінфіну надати в електронному вигляді Перелік клієнтів, який містить актуальну інформацію на дату, зазначену в запиті Мінфіну.

29. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати оцінку / переоцінку власного ризик-профілю та ризик-профілів клієнтів, документувати їх результати та підтримувати інформацію щодо такої оцінки в актуальному стані, таким чином, щоб бути здатним продемонструвати своє розуміння таких ризик-профілів.

30. Суб'єкт господарювання визначає перелік та обсяг необхідних до вжиття заходів для ефективного управління ризиками ВК/ФТ. Заходи з управління ризиками ВК/ФТ, зокрема, включають:

1) чіткий розподіл обов'язків та відповідальності між працівниками суб'єкта господарювання і постійний внутрішній контроль;

2) попередній аналіз нових послуг суб'єкта господарювання з метою виявлення притаманних їм потенційних ризиків ВК/ФТ;

3) застосування інструментів, які обмежують використання окремої послуги;

4) упровадження диверсифікованого підходу з отримання дозволу на встановлення (продовження) ділових відносин з клієнтом, застосовуючи ризик-орієнтований підхід (за принципом: чим вищий ризик, тим вищий за посадою має бути уповноважений працівник суб'єкта господарювання на надання такого дозволу, уключаючи керівників суб'єкта господарювання);

5) отримання додаткового дозволу уповноваженого працівника суб'єкта господарювання / керівника / виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний) суб'єкта господарювання на проведення окремих фінансових операцій із високим рівнем ризику в рамках встановлених ділових відносин;

6) забезпечення моніторингу ділових відносин з клієнтом, що дозволить своєчасно (оперативно) виявляти відповідні притаманні критерії ризику;

7) здійснення заходів НПК, посилиних заходів належної перевірки (далі – ПЗНП) та застосування принципу «знай свого клієнта», включно з отриманням додаткової необхідної інформації для розуміння змісту діяльності клієнта та/або суті фінансової операції;

8) підвищення ступеня і характеру моніторингу ділових відносин з клієнтами високого рівня ризику;

9) регулярне та об'єктивне інформування керівництва суб'єкта господарювання про виявлені ризики ВК/ФТ та заходи з управління такими ризиками;

10) забезпечення належного розуміння працівниками суб'єкта господарювання своїх обов'язків у сфері ПВК/ФТ, у тому числі шляхом проведення навчальних заходів.

31. Суб'єкт господарювання регулярно, але не рідше одного разу на рік, під час актуалізації свого ризик-профілю переглядає наявні в суб'єкта господарювання заходи з управління ризиками щодо їх достатності й ефективності та розробляє додаткові заходи, якщо за результатами аналізу наявних заходів недостатньо для ефективного управління ризиками ВК/ФТ.

32. Суб'єкт господарювання визначає у внутрішніх документах з питань ПВК/ФТ суть усіх заходів (включаючи ПЗНП) із застосуванням ризик-орієнтованого підходу.

33. Суб'єкт господарювання зобов'язаний документувати всі вжиті заходи щодо застосування ним ризик-орієнтованого підходу таким чином, щоб бути здатним обґрунтувати такий свій підхід та продемонструвати відповідність цих заходів вимогам законодавства у сфері запобігання та протидії.

34. Ознаками неналежної системи управління ризиками є:

1) неналежне здійснення комплексної оцінки/переоцінки ризиків ВК/ФТ, притаманних діяльності суб'єкта господарювання (rizik-профілю суб'єкта господарювання), документування їх результатів, заходів із моніторингу, контролю ризиків та підтримання ризик-профілю суб'єкта господарювання в актуальному стані для мінімізації використання послуг суб'єкта господарювання з метою ВК/ФТ;

2) нездійснення НПК, неналежне здійснення оцінки/переоцінки ризику ділових відносин з клієнтами (rizik-профілів клієнтів), документування їх результатів, заходів із моніторингу, контролю ризиків та підтримання ризик-профілів клієнтів суб'єкта господарювання в актуальному стані для мінімізації використання послуг суб'єкта господарювання з метою ВК/ФТ;

3) неналежне застосування ризик-орієнтованого підходу, що полягає в неналежному розумінні суб'єктом господарювання ризиків ВК/ФТ, невжиття пропорційних виявленим ризикам ефективних заходів щодо їх мінімізації, відсутність ризик-орієнтованої процедури погодження ділових відносин з клієнтами;

4) невжиття своєчасних та адекватних заходів щодо мінімізації виявлених ризиків ВК/ФТ до прийнятного рівня ризиків ВК/ФТ;

5) відсутність дієвих інструментів для запобігання/унеможливлення відкриття клієнтом більше ніж одного клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету) в онлайн-системі організатора азартних ігор; перерахування коштів з одного клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету) в онлайн-системі організатора азартних ігор на інший клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор; надходження коштів з рахунку, або перерахування коштів на рахунок, що не є банківським рахунком гравця або використання клієнтом більше ніж одного банківського рахунку гравця для здійснення всіх розрахунків з суб'єктом господарювання, який проводить азартні ігри в мережі Інтернет; недотримання вимог щодо актуалізації даних про клієнта у разі зміни клієнтом реквізитів банківського рахунку гравця (або електронного платіжного засобу клієнта);

6) відсутність ефективного внутрішнього контролю з питань фінансового моніторингу, несвоєчасне виявлення внутрішнім аудитом (контролем) проблем та недоліків у внутрішній системі ПВК/ФТ та ознак неналежної системи управління ризиками ВК/ФТ;

7) відсутність ефективної системи ескалації підозр та проблемних питань у сфері ПВК/ФТ, що унеможливило своєчасний та дієвий порядок їх розгляду, включно з повідомленням інформації/фактів, що стосуються випадків порушення або можливого порушення законодавства у сфері запобігання та протидії;

8) відсутність належної системи виявлення PEPs, що призвело до невживання належним чином суб'єктом господарювання щодо них додаткових заходів, визначених законодавством у сфері запобігання та протидії;

9) незабезпечення суб'єктом господарювання належного документування дій працівників суб'єкта господарювання та фіксації подій, пов'язаних із виконанням суб'єктом господарювання функцій СПФМ.

35. Система управління ризиками ВК/ФТ суб'єкта господарювання вважається неналежною в разі встановлення хоча б однієї з ознак, визначених у пункті 34 цього розділу, та фактів багаторазового, у великих обсягах проведення фінансових операцій, щодо яких є підозри у використанні суб'єкта господарювання для ВК/ФТ чи вчинення іншого злочину, що стали наслідком невиконання заходів ПВК/ФТ.

V. Належна перевірка клієнтів

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати належну перевірку клієнтів у випадках, передбачених у статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

2. Суб'єкт господарювання, що проводить азартні ігри зобов'язаний здійснювати ідентифікацію клієнтів у випадках, передбачених у статті 17 Закону про азартні ігри.

3. Заходи щодо ідентифікації та верифікації клієнта здійснюються суб'єктом господарювання в порядку, визначеному в розділі VI цього Положення.

4. Клієнтом суб'єкта господарювання, з яким за результатами належної перевірки встановлюються ділові відносини та/або проводяться фінансові операції, може бути виключено:

фізична особа яка досягла 18 років та за власним бажанням бере участь у розігруванні призів згідно з умовами проведення державної лотереї;

фізична особа, яка на момент участі в азартній грі досягла 21-річного віку, є дієздатною, не перебуває у Реєстрі осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх, та за власним бажанням бере участь в азартній грі.

5. Клієнтом суб'єкта господарювання може бути виключно особа, яка діє від власного імені, самостійно робить і сплачує ставки, особисто є отримувачем коштів під час їх повернення, або під час виплати виграшу (за виключенням випадків, передбачених пунктом 12 частини першої статті 15 Закону про азартні ігри).

6. Суб'єкт господарювання зобов'язаний вживати заходів для недопущення прийняття ставки від будь-якої третьої особи або виплати (видачі) виграшу (призу) або його еквіваленту, повернення ставок будь-яким третім особам, у тому числі особам, від яких або на користь яких клієнт пропонує прийняти ставку або здійснити виплату (видачу) виграшу (призу) або повернення коштів (за виключенням випадків, передбачених пунктом 12 частини першої статті 15 Закону про азартні ігри).

7. Суб'єкт господарювання, який проводить лотереї та/або азартні ігри, здійснює заходи НПК у разі:

здійснення фінансових операцій із прийняття ставок, повернення ставок та виплаті (видачі) виграшів (призів);

здійснення фінансових операцій із обміну коштів на ігрові замінники гривні, обміну ігрових замінників гривні на кошти;

здійснення фінансових операцій із прийняття ставок у лотерею, повернення ставок у лотерею та виплаті (видачі) виграшів (призів) у лотерею, які здійснюються розповсюджувачами лотерей від імені та за рахунок такого суб'єкта господарювання;

встановлення ділових відносин (відкриття клієнтського рахунку гравця (особистий кабінет) в онлайн-системі організатора азартних ігор та/або видачі ідентифікаційної картки гравця, зокрема в електронному вигляді), крім встановлення ділових відносин, які виникають на підставі договорів про участь в лотереї, за умови, що розмір ставки гравця не перевищує 5 тисяч гривень;

наявності підозри;

виникнення сумнівів у достовірності чи повноті раніше отриманих ідентифікаційних даних клієнта.

При цьому заходи НПК осіб, які виявили намір здійснити ставку у лотерею чи азартну гру або обміняти гроші на ігрові замінники гривні, та/або виявили намір повернути здійснені ними ставки у лотерею чи азартну гру, та/або набули право на отримання виграшу (призу) у лотерею чи азартну гру, здійснюються до або під час здійснення відповідної фінансової операції. Заходи НПК здійснюються під час проведення клієнтом окремої операції, або декількох операцій, пов'язаних між собою, якщо сума такої фінансової операції / таких фінансових операцій дорівнює чи перевищує значну суму, або така фінансова операція / такі фінансові операції є підозрілими.

Суб'єкт господарювання, який проводить лотереї, під час здійснення належної перевірки участника лотереї додатково до заходів щодо ідентифікації та верифікації клієнта, визначених в розділі VI цього Положення, також встановлює назву лотереї, номер лотерейного білета (назву та номер іншого документа та/або засобу, який дозволяє засвідчити участь у лотереї або розмір виграшу), а також (для тиражних лотерей) дату проведення розіграшу тиражу лотереї та номер тиражу лотереї.

8. Суб'єкт господарювання, який проводить азартні ігри в мережі Інтернет має забезпечити функціонування лише одного клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету), відкритого гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор. Такий суб'єкт господарювання вживає необхідних заходів для забезпечення контролю щодо відсутності в одного клієнта декількох клієнтських рахунків гравця (особистих кабінетів) в онлайн-системі організатора азартних ігор.

9. Оцінка ризику ділових відносин з клієнтом є складовою частиною НПК.

10. Суб'єкт господарювання під час здійснення НПК має встановити (зрозуміти) мету та характер майбутніх ділових відносин на підставі отриманої від такого потенційного клієнта необхідної інформації. З цією метою суб'єкт господарювання, керуючись ризик-орієнтованим підходом, зокрема з'ясовує:

- 1) розмір доходів / соціальний стан клієнта;
- 2) види послуг, які планує отримувати клієнт;
- 3) орієнтовний обсяг операцій (ставок), які планує здійснювати клієнт.

11. Суб'єкт господарювання з урахуванням ризик-профілю клієнта на постійній основі проводить моніторинг ділових відносин та фінансових операцій клієнтів, що здійснюються в процесі таких відносин, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній в суб'єкта господарювання інформації про клієнта, його діяльність та ризик (у тому числі, за потреби, про джерело коштів, пов'язаних із фінансовими операціями).

12. Якщо за результатами моніторингу ділових відносин клієнта суб'єкт господарювання виявляє підозрілі фінансові операції (діяльність), то суб'єкт господарювання за потреби вживає заходів щодо переоцінки рівня ризику таких ділових відносин з клієнтом та вживає ПЗНП у разі присвоєння високого рівня ризику.

13. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечувати актуалізацію даних про клієнта (отриманих та існуючих документів, даних та інформації про нього):

- 1) не рідше одного разу на рік, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є високим;
- 2) не рідше одного разу на три роки, якщо ризик ділових відносин з клієнтом є середнім;
- 3) не рідше одного разу на п'ять років – в інших випадках за умови відсутності підозр.

14. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечувати актуалізацію даних про клієнта також у разі:

- 1) закінчення строку (припинення) дії, втрати чинності чи визнання недійсними поданих документів;
- 2) втрати чинності/обміну ідентифікаційного документа клієнта;
- 3) встановлення факту належності клієнта до РЕР;
- 4) під час зміни клієнтом реквізитів банківського рахунку гравця або електронного платіжного засобу клієнта, який(і) клієнт використовував раніше для перерахування або отримання коштів на(з) клієнтський(ого) рахунок(ку) гравця (особистий кабінет), що відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет.

15. У разі втрати чинності/обміну ідентифікаційного документа суб'єкт господарювання уживає заходів щодо отримання даних чинного документа та актуалізації даних про клієнта у день наступного звернення клієнта до суб'єкта господарювання (в тому числі під час звернення через онлайн-систему), але не пізніше шести місяців з дня настання відповідної події.

16. Суб'єкт господарювання у своїх внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ може передбачити й інші випадки здійснення актуалізації даних про клієнта.

17. Суб'єкт господарювання може вживати заходів щодо актуалізації даних про клієнта шляхом використання дистанційних систем обслуговування, засобів електронної пошти із застосуванням кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП)/удосконаленого електронного підпису, телефонного зв'язку, кол-центр, інших дистанційних каналів зв'язку в межах технічних можливостей суб'єкта господарювання. Суб'єкт господарювання документує вжиття цих

заходів таким чином, щоб бути здатним продемонструвати їх належне вжиття (у тому числі зі збереженням відповідних записів, файлів).

18. Суб'єкт господарювання зобов'язаний формувати та вести анкети клієнтів у разі:

- 1) якщо ризик ділових відносин з клієнтом є високим;
- 2) проведення фінансової операції, що підлягає фінансовому моніторингу (порогова та/або підозріла фінансова операція (діяльність));
- 3) виявлення факту належності потенційного клієнта та клієнта, з яким підтримуються ділові відносини, до категорії PEP.

Анкета клієнта ведеться суб'єктом господарювання в електронному вигляді.

Перелік інформації, що має міститися в анкетах клієнтів, наведено в додатку 2 до цього Положення.

Суб'єкт господарювання має право за потреби доповнювати анкети додатковими даними.

Анкета клієнта має містити інформацію, отриману суб'єктом господарювання за результатами НПК (уключаючи ПЗНП), а також висновки суб'єкта господарювання щодо оцінки ризику ділових відносин з клієнтом із зазначенням дат здійснення таких оцінок та переоцінок.

Суб'єкт господарювання вносить до анкети інформацію (дані), достовірність якої (яких) підтверджується наявними в суб'єкта господарювання відповідними документами (їх копіями), а також інформацію, отриману від клієнта, з офіційних, надійних та інших джерел.

19. Суб'єкт господарювання в разі потреби формування паперової форми анкети зобов'язаний забезпечити відображення в ній всіх даних електронної анкети.

20. Суб'єкт господарювання документує проведення НПК та прийняті суб'єктом господарювання рішення в спосіб, що дасть змогу продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість, та зберігає відповідні документи та/або інформацію у справі клієнта протягом строків, визначених Законом про ПВК/ФТ.

21. Справа клієнта може формуватися та зберігатися в електронному вигляді.

VII. Ідентифікація, верифікація клієнта

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнта з урахуванням вимог Закону про ПВК/ФТ, Закону про азартні ігри та вимог цього Положення.

2. Суб'єкт господарювання, який проводить азартні ігри, зобов'язаний здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнта під час першого відвідування клієнтом грального закладу, до моменту прийняття ставки, а також до моменту прийняття ставки через мережу Інтернет під час віддаленого встановлення ділових відносин.

3. Суб'єкт господарювання, який проводить лотереї, зобов'язаний здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнта до встановлення ділових відносин, до моменту здійснення фінансової операції у випадках передбачених частинами третьою та одинадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ (крім випадків, передбачених пунктом 3 частини одинадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, при яких ідентифікація та верифікація клієнта має здійснюватися при першому наступному здійсненні НПК, відповідно до пункту 7 розділу V цього Положення).

4. Суб'єкт господарювання під час здійснення ідентифікації клієнта отримує ідентифікаційні дані – відомості, зазначені в пункті 1 частини восьмої та в пункті 1 частини дев'ятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ.

5. Суб'єкт господарювання під час розроблення процедур ідентифікації та верифікації має керуватися ризик-орієнтованим підходом, дотримуючись вимог та обмежень, установлених в Положенні, та враховувати те, що результатом здійснення ідентифікації та верифікації має бути:

- 1) однозначне встановлення особи клієнта;
- 2) однозначне встановлення віку клієнта;
- 3) впевненість у тому, що отримані ідентифікаційні дані належать клієнту;
- 4) переконання в тому, що клієнт не є самозванцем, а дійсно є особою, якою він / вона назався / назвалася;
- 5) переконання в тому, що клієнт є дієздатною особою, досяг необхідного віку і не має заборони доступу до гральних закладів та/або участі в азартних іграх та/або лотереях.

6. Суб'єкт господарювання може здійснити ідентифікацію на підставі інформації, отриманої від клієнта, або одночасно на підставі документів та/або інформації, отриманої суб'єктом господарювання з метою здійснення його верифікації.

7. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати верифікацію на підставі офіційних документів або інформації, отриманої з офіційних джерел або інших джерел, визначених цим Положенням (надійні джерела). Під час здійснення верифікації суб'єкт господарювання має перевірити (підтвердити) належність відповідній особі ідентифікаційних даних.

8. Офіційні документи мають бути чинними (дійсними) на момент їх подання та включати всі необхідні ідентифікаційні дані.

Копії (або копії-виязки) офіційних документів на підставі яких суб'єкт господарювання здійснив верифікацію клієнта засвідчуються суб'єктом, який має оглянути оригінал документа, проставити на копії (копії – виязку) відмітку «з оригіналом згідно», скріпити її підписом та зазначити дату і час її засвідчення.

У тому ж порядку суб'єкт господарювання оглядає копії (копії – виязки) офіційних документів та засвідчує копії з таких копій у разі, якщо верифікація клієнта здійснювалася на підставі копій документів, засвідчених нотаріально або органом, який видав документ, або будь-яким іншим органом, уповноваженим на їх офіційне засвідчення.

9. Суб'єкт господарювання забезпечує перевірку відповідності оформлення офіційних документів вимогам законодавства та їх чинності (дійсності), а також ужиття інших заходів з метою мінімізації ризику використання підробок та документів з ознаками фальсифікації під час ідентифікації та верифікації.

10. Суб'єкт господарювання здійснює верифікацію клієнта на підставі ідентифікаційного документа його власника (якщо інше не передбачено цим Положенням) щодо таких ідентифікаційних даних:

- 1) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові (якщо за звичаями національної меншини, до якої належить особа, прізвище або по батькові не є складовими імені, то лише складові імені);
- 2) дата народження;
- 3) серія (за наявності) та номер ідентифікаційного документа, дата видачі та орган, що його видав;
- 4) громадянство (для нерезидентів);
- 5) місце проживання або місце перебування (для резидентів) / місце проживання або місце тимчасового перебування в Україні (для нерезидентів);
- 6) РНOKПП або номер (та за наявності – серію) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків, чи номер паспорта із записом про відмову від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків в електронному безконтактному носії;
- 7) унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності).

11. У разі якщо ідентифікаційний документ клієнта, який є резидентом, не містить РНOKПП та відмітки або запису про відмову про прийняття РНOKПП суб'єкт господарювання здійснює верифікацію на підставі довідки про присвоєння РНOKПП.

12. Суб'єкт господарювання може не вимагати додаткових документів для його встановлення, якщо ідентифікаційний документ не містить унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі.

13. Суб'єкт господарювання, у разі відсутності підозр щодо достовірності (чинності) документів та/або інформації, отриманої від клієнта, може не здійснювати верифікацію одержаних від клієнта та засвідчених ним ідентифікаційних даних щодо місця проживання або місця перебування фізичної особи – резидента України (місця проживання або місця тимчасового перебування фізичної особи – нерезидента в Україні).

14. Суб'єкт господарювання отримує ідентифікаційний документ під час здійснення верифікації клієнта шляхом пред'явлення оригіналу документа власником у його особистій присутності (під особистою присутністю слід уважати фізичну присутність особи, верифікація якої здійснюється, в одному приміщенні з уповноваженим працівником суб'єкта господарювання під час здійснення верифікації його особи).

Положення абзацу першого цього пункту не застосовується під час проведення лотерей та/або азартних ігор в мережі Інтернет, у разі, якщо суб'єкт господарювання використовує спосіб верифікації, визначений пунктами 17 або, 18 або, 20 цього розділу.

15. Факт особистої присутності фізичної особи під час здійснення верифікації суб'єкта господарювання документує шляхом використання будь-якого з таких способів:

1) виготовлення уповноваженим працівником суб'єкта господарювання паперових копій з оригіналу ідентифікаційного документа (сторінок/сторін, що містять ідентифікаційні дані), які засвідчуються підписами цього уповноваженого працівника та фізичної особи – власника документа як такі, що відповідають оригіналу (додатково на копіях зазначається дата їх виготовлення);

2) виготовлення електронних копій з оригіналу ідентифікаційного документа (сторінок/сторін, що містять ідентифікаційні дані), а також здійснення фотофіксації особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, з подальшим накладенням КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отримані електронні документи;

3) зчитування ідентифікаційних даних із безконтактного електронного носія, імплантованого до ID-картки, збереження протоколу проведеної автентифікації під час здійснення процедури зчитування (принаймні пасивної автентифікації відповідно до пункту 5.1 частини одинадцятої рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO) Doc 9303 (далі – ICAO Doc 9303) та:

збереження протоколу фіксації факту введення особою правильного персонального ідентифікаційного номера, призначеного для ідентифікації та авторизації доступу до безконтактного електронного носія (ПІН1), або

здійснення фотофіксації особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, з подальшим накладенням КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отриманий електронний документ, що містить фото.

Суб'єкт господарювання може документувати факт зчитування ідентифікаційних даних з ID-картки і в інший спосіб за умови, що факт особистої присутності власника ідентифікаційного документа під час процедури зчитування може бути доведено суб'єктом господарювання таким чином, що не викликає сумнівів;

4) отримання е-паспорта / е-паспорта для виїзду за кордон, завіреного кваліфікованою електронною печаткою Державного підприємства «ДІЯ» з відповідною кваліфікованою електронною позначкою часу, що відповідатиме даті здійснення суб'єктом господарювання верифікації особи.

16. Суб'єкт господарювання може здійснити верифікацію клієнта також шляхом використання одного з таких способів:

1) за допомогою системи BankID Національного банку України (далі – Система BankID НБУ) в такому порядку:

отримати ідентифікаційні дані за допомогою засобів Системи BankID НБУ;

отримати від клієнта копію ідентифікаційного документа (копії сторінок ідентифікаційного документа, що містять ідентифікаційні дані), на яку накладений КЕП клієнта;

здійснити перевірку (співставлення) ідентифікаційних даних, що містяться в копії ідентифікаційного документа, КЕП та файлі, отриманому за допомогою Системи BankID НБУ від банку, що є абонентом-ідентифікатором, на їх відповідність;

2) шляхом отримання електронної копії ідентифікаційного документа, в такому порядку:

отримати е-паспорт / е-паспорт для виїзду за кордон, завірений кваліфікованою електронною печаткою Державного підприємства «ДІЯ» з відповідною кваліфікованою електронною позначкою часу, що відповідатиме даті здійснення суб'єктом господарювання верифікації особи, та:

здійснити фотофіксацію особи із використанням методу розпізнавання реальності особи з подальшим накладенням КЕП уповноваженого працівника суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отриманий електронний документ, що містить фото; або

отримати копію ідентифікаційного документа на який накладений КЕП клієнта.

Суб'єкт господарювання може вважати верифікацію завершеною лише за умови здійснення таким суб'єктом успішної перевірки відповідності отриманих ідентифікаційних даних.

17. Суб'єкт господарювання – організатор азартних ігор в мережі Інтернет може отримати ідентифікаційний документ під час здійснення верифікації клієнта шляхом пред'явлення оригіналу документа власником під час верифікації, здійсненої суб'єктом господарювання в режимі відеотрансляції з дотриманням вимог, визначених у розділі VII цього Положення (далі – віддалена відеоверифікація).

18. Суб'єкт господарювання – організатор азартних ігор в мережі Інтернет у разі дотримання одночасно всіх умов, визначених у пункті 19 цього розділу, здійснює верифікацію клієнта шляхом використання будь-якого з таких способів:

1) отримання копії ідентифікаційного документа та довідки про присвоєння РНОКПП (якщо немає інформації про присвоєння РНОКПП в ідентифікаційному документі), засвідченої КЕП власника ідентифікаційного документа;

2) отримання через Систему BankID НБУ ідентифікаційних даних;

3) здійснення першої операції на символічну суму з переказу фізичною особою коштів із власного банківського рахунку гравця, відкритого в банку України, на клієнтський рахунок гравця (особистого кабінету) відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор за умови, що такий переказ супроводжується даними платника (принаймні прізвище, ініціали), та здійснення фотофіксації особи з використанням методу розпізнавання реальності особи та особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, з подальшим накладенням КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отриманий електронний документ, що містить фото;

4) зчитування ідентифікаційних даних із безконтактного електронного носія, імплантованого до ID-картки, збереження протоколу проведеної автентифікації під час здійснення процедури зчитування (принаймні пасивної автентифікації відповідно до пункту 5.1 частини одинадцятої ICAO Doc 9303) та

збереження протоколу фіксації факту введення особою правильного персонального ідентифікаційного номера, призначеного для ідентифікації та авторизації доступу до безконтактного електронного носія (ПІН1), або

здійснення фотофіксації особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, з подальшим накладенням КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отриманий електронний документ, що містить фото.

5) отримання ідентифікаційних даних та фінансового номера телефону з бюро кредитних історій (за умови, що джерелом таких даних є банк) та

коректного введення особою, верифікація якої здійснюється, одноразового пароля, надісланого суб'єктом господарювання на такий фінансовий номер телефону, та фотофіксації особи із використанням методу розпізнавання реальності особи та особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, з подальшим накладенням КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отриманий електронний документ, що містить фото.

19. Суб'єкт господарювання – організатор азартних ігор в мережі Інтернет може використати право, зазначене в пункті 18 цього розділу, у разі одночасного дотримання всіх нижczазначених умов:

- 1) загальна сума всіх фінансових операцій клієнта (оплата ставок, повернення коштів, виплата виграшів, тощо) за клієнтським рахунком гравця (особистий кабінет), відкритим гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор, не перевищує 55 тисяч гривень на місяць та 400 тисяч гривень на рік;
- 2) загальний залишок коштів на клієнтському рахунку гравця (особистий кабінет) відкритому гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор, не перевищує 55 тисяч гривень.

20. Суб'єкт господарювання – організатор азартних ігор в мережі Інтернет у разі дотримання одночасно всіх умов, визначених у пункті 21 цього розділу, може здійснити верифікацію клієнта шляхом виконання всіх нижчеперелічених заходів:

- 1) отримання копії ідентифікаційного документа та довідки про присвоєння РНОКПП (якщо немає необхідної інформації в ідентифікаційному документі), та
- 2) здійснення фотофіксації особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника, та
- 3) здійснення першої операції на символічну суму з переказу фізичною особою коштів із власного банківського рахунку гравця, відкритого в банку України, на клієнтський рахунок гравця (особистого кабінету) відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор за умови, що такий переказ супроводжується даними платника (принаймні прізвище, ініціали).

Суб'єкт господарювання у той самий день забезпечує подальше накладення КЕП уповноваженим працівником суб'єкта господарювання та кваліфікованої електронної позначки часу на отримані електронні документи.

21. Суб'єкт господарювання – організатор азартних ігор в мережі Інтернет може використати право, зазначене у пункті 20 цього розділу, у разі одночасного дотримання всіх нижczазначених умов:

- 1) клієнт поповнює клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет), відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор, з банківського рахунку гравця на суму, що не перевищує 5 тисяч гривень;

2) загальна сума всіх фінансових операцій клієнта за клієнтським рахунком гравця (особистий кабінет), що відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор, не перевищує 15 тисяч гривень на місяць;

3) загальний залишок коштів на клієнтському рахунку гравця (особистий кабінет), відкритого гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор не перевищує 5 тисяч гривень.

У разі якщо виплата суб'єктом господарювання виграшу призведе до перевищення лімітів, зазначених у цьому пункті, суб'єкт господарювання здійснює виплату виграшу клієнта безпосередньо на банківський рахунок гравця, з якого було здійснено першу операцію на символічну суму.

22. Суб'єкт господарювання зобов'язаний під час здійснення ідентифікації клієнта інформувати його про покладені на нього зобов'язання щодо обробки персональних даних для цілей ПВК/ФТ.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити захист особистих даних свого клієнта від викрадення, збереження конфіденційності інформації про клієнта, його фінансові операції, інформацію про його банківський рахунок гравця, а також інших відомостей відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації.

23. Суб'єкт господарювання відповідно до вимог цього Положення здійснює ідентифікацію і верифікацію представника клієнта у разі його звернення щодо повернення ставок, зроблених особою, яка не мала права брати участь у лотереї або в азартних іграх.

24. Повторна ідентифікація та верифікація клієнта не є обов'язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована належним чином, за умови відсутності в суб'єкта господарювання підозр та/або підстав уважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта є нечинними (недійсними) та/або неактуальними.

VII. Здійснення відеоверифікації

1. Верифікація, здійснена суб'єктом господарювання з дотриманням вимог, визначених у цьому розділі, прирівнюється до верифікації, здійсненої в особистій присутності особи.

2. Працівник суб'єкта господарювання, який забезпечує проведення відеоверифікації (далі – уповноважений працівник), під час здійснення відеоверифікації має перебувати в приміщенні, в якому забезпечені умови для отримання якісної аудіовізуальної інформації (зокрема, обмежено рух інших осіб у зоні видимості камери та сторонній шум).

Відеоверифікація має відбуватися таким чином, щоб унеможливити спостереження за цим процесом іншими клієнтами суб'єкта господарювання, будь-якими третіми сторонніми особами.

3. Під час здійснення відеоверифікації обмін аудіовізуальною інформацією між уповноваженим працівником та особою, верифікація якої здійснюється, має відбуватися із забезпеченням цілісності та конфіденційності інформації, що передається.

4. Суб'єкт господарювання зобов'язаний отримати чітку та однозначну згоду особи на проведення відеоверифікації перед початком такої процедури (у тому числі на фотофіксацію особи та/або екрану з її зображенням, та відповідних документів, що пред'являються нею). Запис відеоверифікації також має містити факт надання такої згоди.

5. Відеоверифікація має здійснюватись у режимі реального часу та не перериватись. У разі переривання з будь-яких причин відеоверифікація повинна бути здійснена повторно в повному обсязі.

6. Якість аудіовізуальної інформації (зображення та звуку під час відеотрансляції) має бути достатньою для однозначного розпізнавання особи та змісту спілкування між уповноваженим працівником та особою, а також проведених уповноваженим працівником перевірок відповідних інформативних та захисних елементів зображення документів, що містять ідентифікаційні дані особи (зокрема, захисної сітки, мікротексту).

7. Суб'єкт господарювання під час розроблення порядку здійснення відеоверифікації має передбачити різні варіанти спілкування уповноваженого працівника та особи, що мають відрізнятися принаймні послідовністю та/або переліком питань.

Запис процесу відеоверифікації має містити частину, де особа, верифікація якої здійснюється, озвучує інформацію про номер та серію (за наявності) ідентифікаційного документа та контактний номер телефону для спілкування з суб'єктом господарювання (фінансовий номер телефону).

8. Суб'єкт господарювання під час відеоверифікації здійснює фотофіксацію:

- 1) особи, верифікація якої здійснюється;
- 2) особи з власним ідентифікаційним документом, а саме сторінки/сторони, що містить фото власника.

Фотофіксація забезпечується суб'єктом господарювання таким чином, щоб фотозображення давали змогу однозначно розпізнати особу та деталі ідентифікаційного документа (зокрема, фото, ідентифікаційні дані, що містяться на такій сторінці ідентифікаційного документа).

9. Суб'єкт господарювання забезпечує здійснення під час відеоверифікації принаймні таких перевірок ідентифікаційного документа (зокрема, шляхом використання спеціальних програмних модулів):

- 1) щодо ознак пошкодження, підробки (зокрема того, що в цей документ не вклесно фото, що відповідні елементи, текст, розмір символів та проміжків між ними розміщені належним чином);
- 2) належності наданого документа фізичній особі, верифікація якої здійснюється (візуальна перевірка відповідності обличчя особи);
- 3) логічної перевірки інформації, що містить документ такого типу, з метою виявлення ознак підробки (зокрема, дати видачі документа, дати закінчення строку його дії, органу, що видав документ, машинозчитуваної інформації);
- 4) переконатись, що наданий документ містить ті захисні елементи, які повинен мати документ такого типу та які можна виявити під час візуального огляду при природному освітленні, після чого здійснити перевірку цих захисних елементів.

З метою перевірки захисних елементів документа (зокрема, оптико-перемінної фарби, 3D-ефекту, анімаційного ефекту, голограмічної стрічки) уповноважений працівник надає відповідні інструкції особі, верифікація якої здійснюється, щодо виконання додаткових дій з документом перед камерою (зокрема, повернути свій документ під різними кутами горизонтально та вертикально).

10. Суб'єкт господарювання має право під час відеоверифікації не здійснювати перевірку захисних елементів ідентифікаційного документа, якщо суб'єктом господарювання:

- 1) забезпечено процедуру зчитування з безконтактного електронного носія, імплантованого до цього документа, ідентифікаційних даних особи та проведено принаймні їх пасивну автентифікацію відповідно до пункту 5.1 частини одинадцятої ICAO Doc 9303 зі збереженням протоколу проведеної пасивної автентифікації.

Суб'єкт господарювання самостійно визначає програмні/програмно-апаратні засоби, за допомогою яких дистанційно здійснюється зчитування ідентифікаційних даних особи та проводиться їх пасивна автентифікація. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити захищений канал обміну даними між зазначеними програмними/програмно-апаратними засобами та комп'ютером уповноваженого працівника суб'єкта господарювання під час здійснення зчитування ідентифікаційних даних; або

- 2) отримано е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон, завірений кваліфікованою електронною печаткою Державного підприємства «ДІЯ» з відповідною кваліфікованою електронною позначкою часу, що відповідатиме даті здійснення суб'єктом господарювання верифікації особи.

11. Суб'єкт господарювання самостійно у своїх внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ визначає перелік ідентифікаційних

документів, що приймаються суб'єктом господарювання для верифікації особи під час відеоверифікації. Суб'єкт господарювання визначає такий перелік на основі ризик-орієнтованого підходу, враховуючи наявність відповідних власних ресурсів, засобів (у тому числі програмних) для здійснення перевірки відповідних типів документів щодо виявлення ознак, що можуть свідчити про їх можливу підробку або фальсифікацію.

12. Якщо вищезазначений перелік ідентифікаційних документів суб'єкта господарювання включає документи, виготовлені у формі книжечки та не містять безконтактного електронного носія, то суб'єкт господарювання додатково забезпечує вжиття заходів, які дадуть змогу мінімізувати ризики ВК/ФТ, та принаймні один із таких заходів:

1) отримання через Систему BankID НБУ інформації щодо ідентифікаційних даних особи та забезпечення співставлення (порівняння) цих даних;

2) отримання від особи, верифікація якої здійснюється, іншого(их) документа(ів), що посвідчує(ють) його особу, перевірку якого(их) суб'єкт господарювання може здійснити щодо наявності ознак пошкодження, підробки та забезпечення співставлення (порівняння) даних;

3) отримання ідентифікаційних даних, фінансового номера телефону з бюро кредитних історій (за умови, що джерелом таких даних є банк) та коректного введення особою, верифікація якої здійснюється, одноразового пароля, надісланого суб'єктом господарювання на такий фінансовий номер телефону.

Суб'єкт господарювання може не здійснювати заходів, зазначених у пункті 12 цього розділу, якщо вона забезпечила успішну перевірку ідентичності ідентифікаційних даних особи за допомогою даних, що містяться в кваліфікованому електронному підписі, яким клієнт підписав документ щодо встановлення ділових відносин з суб'єктом господарювання (зокрема, опитувальник суб'єкта господарювання, інший документ, поданий клієнтом або його представником суб'єкта господарювання до встановлення ділових відносин).

13. Уповноважений працівник під час здійснення відеоверифікації має пересвідчитися в тому, що немає ознак тиску/впливу на особу, верифікація якої здійснюється, третьою особою. У разі наявності ознак такого тиску уповноважений працівник має детальніше розпитати особу про мету встановлення ділових відносин для зниження ризику подальших шахрайських дій за допомогою соціальної інженерії.

14. У разі наявності ознак підозрілої поведінки особи, верифікація якої здійснюється, уповноважений працівник має поставити додаткові (у тому числі непрямі) питання на знання власних ідентифікаційних даних.

15. Іншу інформацію, необхідну суб'єкту господарювання для здійснення НПК, суб'єкт господарювання може отримати:

- 1) зі слів клієнта (отримання відповідей на запитання уповноваженого працівника) під час відеоверифікації;
- 2) у формі заповненого опитувальника суб'єкта господарювання, підписаного КЕП клієнта (представника клієнта);
- 3) з попередньо заповненої клієнтом анкети на сайті або в застосунку суб'єкта господарювання. У такому разі суб'єкт господарювання належним чином документує факт надання клієнтом відповідної інформації.

16. Суб'єкт господарювання під час розроблення порядку здійснення відеоверифікації має передбачати завершальним етапом коректне введення особою, верифікація якої здійснюється, одноразового пароля, який суб'єкт господарювання надсилає цій особі на озвучений під час відеоверифікації фінансовий номер телефону.

17. Суб'єкт господарювання забезпечує захист інформації, що отримується/створюється нею під час відеоверифікації клієнта (представника клієнта), відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації.

18. Суб'єкт господарювання не може використовувати результати відеоверифікації в разі:

- 1) якщо здійснений процес відеоверифікації не відповідає вимогам, установленим цим Положенням;
- 2) наявності сумнівів щодо чинності (дійсності) ідентифікаційного документа особи, що не спростовані;
- 3) наявності ознак того, що на клієнта (представника клієнта) чиниться вплив з боку третьої особи.

19. Суб'єкт господарювання зобов'язаний документувати кожен етап відеоверифікації та фіксувати результати всіх перевірок, передбачених у цьому Положенні та внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, здійснених уповноваженим працівником та/або програмними засобами суб'єкта господарювання.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний обробляти, зберігати, передавати електронні документи в спосіб, що забезпечує неможливість їх модифікації, а також забезпечити їх резервне зберігання та захист від втрати, знищення, незаконної обробки відповідно до вимог законодавства.

20. Уповноважений працівник суб'єкта господарювання накладає КЕП на отримані від клієнта (представника клієнта) електронні копії документів, на підставі яких здійснена відеоверифікація його особи.

21. Усі документи та інформація щодо процесу відеоверифікації, зокрема файли із записом процесу відеоверифікації, електронні документи, отримані суб'єктом господарювання від клієнта (представника клієнта), інші документи, що фіксують факти проведення відповідних перевірок, передбачених у цьому Положенні та внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, зберігаються у справі клієнта протягом визначених законодавством строків.

22. Суб'єкт господарювання забезпечує проходження уповноваженими працівниками до початку виконання ними посадових обов'язків, пов'язаних із забезпеченням процесу відеоверифікації, відповідного навчання та отримання належної підготовки для проведення відеоверифікації.

VIII. Посилені заходи належної перевірки клієнта

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати ПЗНП щодо клієнтів, ризик ділових відносин з якими є високим.

2. ПЗНП здійснюються суб'єктом господарювання під час здійснення НПК клієнта під час проведення моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються в процесі таких відносин, та актуалізації суб'єктом господарювання даних щодо клієнта.

3. Суб'єкт господарювання здійснює ПЗНП з метою мінімізації виявлених ризиків, притаманних діловим відносинам з клієнтом, зокрема шляхом:

- 1) збільшення частоти та обсягу дій з моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнта, що здійснюються в процесі таких відносин;
- 2) збору додаткової інформації щодо клієнта, ділових відносин з ним.

4. Під час здійснення ПЗНП суб'єкт господарювання обирає вид необхідного до вжиття заходу залежно від виявлених ризиків, притаманних діловим відносинам з клієнтом, таким чином щоб він був пропорційним зазначенім ризикам. Такими заходами, зокрема, можуть бути:

- 1) отримання додаткової інформації щодо клієнта шляхом пошуку інформації про нього у відкритих джерелах (наприклад, офіційних джерелах, публічних реєстрах, вебсайтах авторитетних видань) або шляхом отримання інформації про клієнта від спеціалізованих інформаційних агенцій, кредитних бюро, баз даних тощо;
- 2) з'ясування джерел статків (багатства) та/або джерел коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, клієнта;
- 3) збільшення частоти дій суб'єкта господарювання щодо актуалізації даних клієнта;
- 4) отримання детальнішої інформації щодо мети та характеру встановлення ділових відносин, зокрема, якщо клієнтом не є резидентом;

- 5) пошук інформації у відкритих джерелах щодо наявності негативної інформації або кримінальних проваджень стосовно клієнта;
- 6) збільшення кількості та частоти здійснення відповідних перевірок стосовно фінансових операцій клієнта;
- 7) з'ясування наявності у клієнта зв'язків з іншими клієнтами суб'єкта господарювання (родинні зв'язки, подібна поведінка гравця, спільні IP адреси тощо) та їхньої суті/ролі в таких зв'язках;
- 8) контакт працівника суб'єкта господарювання з клієнтом за телефоном, або шляхом особистої зустрічі з метою з'ясування відповідності інформації, наданої клієнтом суб'єкту господарювання реальній ситуації;
- 9) установлення певних обмежень/лімітів на використання клієнтом послуги у суб'єкта господарювання (зокрема щодо обсягів ставок, участі в тій чи іншій грі тощо);
- 10) установлення обов'язковою вимогою отримання підтверджуючих документів/інформації щодо джерел статків чи соціального статусу тощо;
- 11) отримання дозволу керівника на встановлення (підтримання) ділових відносин з клієнтом;
- 12) отримання додаткового дозволу уповноваженого працівника суб'єкта господарювання/керівника суб'єкта господарювання на проведення окремих фінансових операцій у межах установлених ділових відносин.

5. Перелік, визначений у пункті 4 цього розділу, не є вичерпним. Суб'єкт господарювання самостійно визначає види необхідних до вжиття ним заходів та обсяг необхідної додаткової інформації для здійснення ПЗНП.

6. Суб'єкт господарювання має підвищити ступінь і характер моніторингу ділових відносин з клієнтом з метою визначення, чи є поведінка, дії клієнта підозрілими, у разі виявлення хоча б однієї з таких ознак:
- 1) операції клієнта є складними;
 - 2) операції клієнта є незвично великими, зокрема, клієнт є гравцем на великі суми;
 - 3) операції клієнта проведені в незвичний спосіб;
 - 4) операції клієнта не мають очевидної економічної чи законної мети;
 - 5) операції клієнта не відповідають інформації щодо запланованої клієнтом діяльності, отриманої суб'єктом господарювання від клієнта під час встановлення мети та характеру ділових відносин із ним, не відповідають розміру його доходів / соціальному стану або операції клієнта різко змінилися і почали не відповідати попередньому ігровому профілю клієнта;
 - 6) у разі зміни клієнтом реквізитів банківського рахунку гравця або електронного платіжного засобу клієнта, який клієнт використовував раніше для перерахування або отримання коштів на(з) клієнтський(ого) рахунок(ку) гравця (особистий кабінет), що відкритий гравцю в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет;

7) у суб'єкта господарювання виники підозри або є негативна інформація про клієнта.

7. У разі виявлення суб'єктом господарювання фінансових операцій (їх сукупності), які є незвично великими для клієнта відповідно до наявної в суб'єкта господарювання інформації про його фінансовий стан, суб'єкт господарювання з урахуванням ризик-орієнтованих підходів має вжити заходів для з'ясування джерел коштів, пов'язаних із такими фінансовими операціями, достатніх для визначення наявності/відсутності в клієнта раціонально обґрунтованих фінансових можливостей для здійснення таких фінансових операцій.

8. Суб'єкт господарювання документує проведення ПЗНП та прийняття рішення в спосіб, що дасть змогу йому продемонструвати їх належне здійснення та обґрунтованість, і зберігає відповідні документи та/або інформацію у справі клієнта протягом строків, визначених Законом про ПВК/ФТ.

IX. Додаткові заходи щодо клієнтів, які є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами

1. Суб'єкт господарювання під час належної перевірки має здійснювати додатково заходи, визначені частиною тринадцятою статті 11 Закону про ПВК/ФТ, стосовно РЕР.

2. Суб'єкт господарювання має розробити внутрішні процедури з метою виявлення факту належності потенційного клієнта і клієнта, з яким підтримуються ділові відносини, до категорії РЕР.

3. Суб'єкт господарювання, використовуючи ризик-орієнтований підхід, розробляє внутрішні процедури щодо особливостей роботи з РЕРs, зокрема:

1) стосовно виявлення факту належності клієнта до категорії РЕР:

види інформаційних джерел, які використовуються суб'єктом господарювання для встановлення належності клієнтів до категорії РЕРs;

кількість інформаційних джерел (їх комбінації), які використовуються суб'єктом господарювання для відповідних категорій клієнтів;

порядок перевірки суб'єктом господарювання отриманої інформації;

порядок виявлення РЕРs у наявній клієнтській базі, включаючи строки і періодичність проведення автоматичних скринінгових процедур та документування їх результатів;

2) стосовно вжиття заходів до клієнтів, які належать до категорії РЕРs:

порядок одержання дозволу керівника суб'єкта господарювання щодо клієнтів, які належать до категорії РЕРs (які керівники суб'єкта господарювання мають право на надання такого дозволу та в яких випадках, процедура ескалації);

порядок встановлення джерел статків (багатства) та джерел коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, та умов, за яких вони є достатніми; порядок здійснення поглибленого моніторингу ділових відносин із PEPs.

4. Суб'єкт господарювання належним чином документує всі розроблені процедури у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ.

5. Якщо політично значуща особа перестала виконувати визначні публічні функції, то суб'єкт господарювання зобов'язаний не менше ніж протягом 12 місяців продовжувати враховувати її триваючі ризики та вживати заходів, визначених у пунктах 2 – 4 частини тринадцятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, до осіб, які є політично значущими особами, членами їх сімей та особами, пов'язаними з політично значущими особами, доки не переконається в тому, що такі ризики відсутні.

Водночас суб'єкт господарювання має враховувати ризики, що залишаються властивими політично значущій особі, зокрема:

- 1) рівень впливу, що особа може ще мати;
- 2) обсяг повноважень, якими вона була наділена;
- 3) зв'язок між минулими та чинними повноваженнями.

6. Суб'єкт господарювання з метою визначення належності клієнта до категорії PEP зобов'язаний використовувати не лише інформацію, надану клієнтом, а й інші джерела інформації, якщо рівень ризику ділових відносин з клієнтом є вищим, ніж низький. Такими джерелами, наприклад, можуть бути:

- 1) бази даних сервіс-провайдерів, що надають безоплатно або платно інформаційні послуги;
- 2) публічні джерела даних у мережі Інтернет, включаючи офіційні інтернет-представництва органів державної влади;
- 3) офіційні інтернет-представництва систем декларування доходів публічними особами, уключаючи Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Проте суб'єкт господарювання має враховувати: якщо інформації про відповідну особу немає в окремій базі даних, це не є підтвердженням того, що особа не належить до категорії PEP.

7. Суб'єкт господарювання під час проведення процедур з актуалізації наявних даних про клієнтів також здійснює актуалізацію статусу належності клієнта до категорії PEP. Додатково суб'єкт господарювання періодично на основі ризик-орієнтованого підходу аналізує наявну клієнтську базу щодо належності до категорії PEP, але не рідше ніж:

- 1) один раз на півроку – якщо рівень ризику ділових відносин з клієнтом є високим;
- 2) один раз на рік – якщо рівень ризику ділових відносин з клієнтом є середнім;

3) один раз на три роки – для інших випадків.

8. Порядок одержання дозволу керівника суб'єкта господарювання для встановлення (продовження) ділових відносин має містити:

1) делегування відповідним посадовим особам із переліку керівників суб'єкта господарювання права надавати такий дозвіл у прямо визначених випадках залежно від розміру, структури та специфіки діяльності суб'єкта господарювання.

Суб'єкт господарювання під час розроблення цієї процедури має враховувати, що метою такого дозволу є отримання виваженого рішення керівника щодо можливості управляти ризиками, притаманними клієнту, який має всеобічне розуміння потенційних та наявних ризиків ВК/ФТ та ризик-профілю конкретного клієнта, а також вимог внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ. Система делегування має будуватися за принципом: чим вищий ризик ділових відносин – тим вищий за посадою керівник суб'єкта господарювання має надавати дозвіл;

2) перелік інформації щодо клієнта та ризику ділових відносин із ним, що має містити документ, який надається керівнику для отримання дозволу, достатньої для всеобічного розуміння керівником притаманних ризиків та подальшого прийняття ним виваженого рішення;

3) порядок підготовки такого документа (який підрозділ готує і які працівники суб'єкта господарювання уповноважені погоджувати такий документ / надавати свою альтернативну точку зору за наявності);

4) порядок документування суб'єктом господарювання цієї процедури.

9. Суб'єкт господарювання під час встановлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями PEPs, використовує ризик-орієнтований підхід із метою визначення необхідної деталізації та глибини здійснення аналізу, кількості джерел інформації, що використовуватимуться для отримання та/або перевірки отриманої інформації.

10. Працівники суб'єкта господарювання, установлюючи джерела статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями PEPs, мають зосереджуватися на наявності/відсутності логічних пояснень їх накопичення з точки зору законності.

11. Суб'єкт господарювання має приділяти значну увагу навчанню свого персоналу, щоб запобігти випадкам виникнення в працівників суб'єкта господарювання хибного припущення, що сам по собі статус PEP є раціональним та логічним поясненням наявності значних статків (багатства) у такої особи через наявність у неї доступу до значних коштів (активів) у зв'язку з виконанням публічних функцій.

12. Під «розміром/величиною сукупних активів (статків) особи та історії їх накопичення» не розуміється встановлення суб'єктом господарювання повного їх переліку, точної їх вартості і дат настання певних подій. Завдяки отриманому розумінню про розмір/величину сукупних активів (статків) особи та історію їх накопичення суб'єкт господарювання має належним чином здійснити оцінку ризику ділових відносин з РЕР, ураховуючи притаманні такій особі ризики, та сформувати свої очікування щодо потенційного обсягу фінансових операцій, які можуть раціонально пояснюватися та відповідатимуть ризик-профілю РЕР, уключаючи наявну в суб'єкта господарювання інформацію.

13. Суб'єкт господарювання, аналізуючи історію накопичення статків (багатства), має сформувати загальне розуміння про їх походження, наприклад, завдяки спадкуванню, найманій праці, веденню бізнесу, інвестуванню.

14. Суб'єкт господарювання для встановлення джерел статків (багатства) та джерела коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, може використовувати офіційні документи, публічну інформацію, інформацію, отриману від клієнта, інформацію, що є наявною у суб'єкта господарювання, та з інших джерел.

15. Суб'єкт господарювання у разі високого рівня ризику ділових відносин з РЕР має вжити заходів щодо перевірки отриманої від клієнта інформації. Суб'єкт господарювання може здійснювати перевірку інформації лише щодо окремих джерел статків (багатства), надаючи перевагу джерелам статків (багатства) з найбільшою питомою вагою.

16. Суб'єкт господарювання, використовуючи ризик-орієнтований підхід, на постійній основі здійснює поглиблений моніторинг ділових відносин із РЕР, включаючи фінансові операції, що проводяться в процесі таких ділових відносин. Під час побудови своїх внутрішніх процедур суб'єкт господарювання має враховувати, що метою такого поглибленого моніторингу є оперативне виявлення ним:

- 1) фінансових операцій, що містять індикатори підозріlosti фінансових операцій;
- 2) фінансових операцій, що не відповідають ризик-профілю клієнта, та/або очікуванням суб'єкта господарювання щодо обсягу фінансових операцій, що можуть мати раціональне пояснення з огляду на наявну в суб'єкта господарювання інформацію щодо клієнта;
- 3) нових істотних обставин та подій щодо РЕР, які можуть значно вплинути на рівень ризику ділових відносин із ним.

X. Використання агентів

1. Суб'єкт господарювання, який проводить лотереї, відповідно до вимог Закону про лотереї, має право залучати розповсюджувачів державної лотереї

(агентів), які за дорученням оператора державної лотереї здійснюють у сукупності або окремо прийняття ставок безпосередньо у учасників, виплату призів, а також інші операції, пов'язані з розповсюдженням державних лотерей.

Суб'єкт господарювання, відповідно до вимог Закону про ПВК/ФТ, має право доручати агентам на підставі договору здійснювати ідентифікацію та верифікацію клієнтів (представників клієнтів).

2. Такими агентами можуть бути юридичні та/або фізичні особи.

3. Агенти здійснюють ідентифікацію та верифікацію клієнтів (представників клієнтів) суб'єкта господарювання в порядку, визначеному внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, з урахуванням вимог та обмежень, установлених Законом про ПВК/ФТ та цим Положенням.

4. Суб'єкт господарювання несе відповідальність за здійснення ідентифікації та верифікації своїх клієнтів (представників клієнтів) відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, незважаючи на використання/невикористання ним агентів для здійснення ідентифікації та верифікації.

5. Суб'єкт господарювання, використовуючи агента, зобов'язаний отримати необхідну інформацію від нього до встановлення ділових відносин з клієнтом.

6. Суб'єкт господарювання приймає рішення щодо встановлення ділових відносин з клієнтом, укладення відповідних договорів, а також щодо відмови від встановлення ділових відносин / проведення фінансових операцій.

7. Суб'єкт господарювання до прийняття рішення щодо співробітництва з відповідним агентом має здійснити попередній аналіз його надійності в порядку, визначеному внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ. Метою такого аналізу є виявлення та оцінка суб'єктом господарювання ризиків, пов'язаних із майбутнім співробітництвом, а саме можливість суб'єкта господарювання виконувати законодавство у сфері ПВК/ФТ, використовуючи такого агента.

8. Суб'єкт господарювання під час здійснення аналізу надійності агента зокрема має з'ясувати таке:

1) наявність/відсутність агента або керівника агента – юридичної особи в переліку терористів, санкційному переліку РНБОУ;

2) наявність/відсутність судимості у фізичної особи – агента (уключаючи ФОП) або керівника агента – юридичної особи, яка не погашена та не знята в установленому законодавством порядку, за злочини, передбачені в розділах VI, VII, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України;

3) наявність/відсутність обмежень/заборон щодо права займатися агенту певною діяльністю згідно з вироком суду, що триває, до погашення або зняття судимості;

4) чи перебуває агент (юридична особа або ФОП) у стадії ліквідації (припинення діяльності) та/або чи було порушене проти нього справу про банкрутство;

5) чи була/був відповідна фізична особа – агент (уключаючи ФОП) / керівник агента – юридичної особи звільнена/звільнений за статтями 40 (пункти 7, 8 частини першої цієї статті), 41 (крім пунктів 4, 5 частини першої цієї статті) Кодексу законів про працю України (протягом останніх п'яти років);

6) чи була особа принаймні протягом останніх семи років об'єктом застосування заходів впливу за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії з боку органу, що здійснює нагляд за її діяльністю у сфері ПВК/ФТ, та/або об'єктом розслідування з питань ВК/ФТ;

7) наявність/відсутність іншої негативної інформації у відкритих джерелах щодо такого агента.

Суб'єкт господарювання для здійснення аналізу отримує відповідну інформацію з офіційних джерел, відкритих джерел, а також документів/інформації, наданих агентом.

9. Суб'єкт господарювання за результатами здійсненого аналізу складає обґрунтований висновок щодо можливості співробітництва з відповідним агентом, ураховуючи виявлені ризики та їх прийнятність/неприйнятність для суб'єкта господарювання, що підписується відповідальним працівником суб'єкта господарювання. Дозвіл на співробітництво з агентом надає виконавчий орган (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівник суб'єкта господарювання шляхом накладення відповідної резолюції на висновок або спеціально створений структурний підрозділ, що вже діє в суб'єкта господарювання, шляхом прийняття відповідного рішення.

10. Суб'єкт господарювання у разі прийняття рішення щодо можливості співробітництва з відповідним агентом укладає з цим агентом письмовий договір, який має містити зокрема такі положення:

1) обов'язок агента передати суб'єкту господарювання всю інформацію/документи (уключаючи їхні копії), що стосуються ідентифікації та верифікації клієнтів (представників клієнтів), здійснення ідентифікації та верифікації яких забезпечив такий агент;

2) порядок і строки надання агентом суб'єкту господарювання відповідної інформації та документів;

3) обов'язок агента забезпечити захист інформації з обмеженим доступом, у тому числі персональних даних клієнтів, та відповідальність агента за їх розголослення згідно із законодавством;

4) обов'язок агента забезпечити технічну спроможність здійснення ним ідентифікації та верифікації на належному рівні (зокрема наявність

комп'ютерної техніки, відповідного програмного забезпечення, комунікаційних засобів, захищеність електронних систем);

5) права сторін щодо відмови від співробітництва, у тому числі випадки, в яких суб'єкт господарювання має право розірвати договір в односторонньому порядку (зокрема у разі встановлення суб'єктом господарювання фактів подання агентом недостовірної або неповної інформації під час здійснення ним аналізу надійності агента).

11. Суб'єкт господарювання постійно забезпечує проведення навчальних заходів для агентів (їхніх працівників) з метою підтримання належного рівня їхніх знань щодо вимог до процедури ідентифікації та верифікації клієнтів (представників клієнтів) суб'єкта господарювання відповідно до внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ. Суб'єкт господарювання забезпечує документування факту проведення навчальних заходів, їхнього змісту і переліку агентів (їхніх працівників), які пройшли відповідне навчання.

12. Суб'єкт господарювання зобов'язаний ознайомити агентів (їхніх працівників) із вимогами внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, що стосуються здійснення ідентифікації та верифікації клієнтів (представників клієнтів) суб'єкта господарювання, у такому порядку:

- 1) до початку виконання агентом (його працівниками) своїх обов'язків;
- 2) не пізніше п'яти робочих днів із дати затвердження, внесення змін до внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, що стосуються процедур здійснення ідентифікації та верифікації.

13. Суб'єкт господарювання забезпечує здійснення контролю за дотриманням агентами вимог внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ щодо здійснення ідентифікації та верифікації, зокрема шляхом проведення періодичних перевірок.

14. Суб'єкт господарювання розробляє порядок та процедуру припинення співробітництва з агентами в разі виявлення фактів/виникнення подій, що підвищують ризики суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ, зокрема в разі виявлення суб'єктом господарювання фактів порушень агентом умов договору/неналежного виконання агентом (його працівниками) обов'язків щодо здійснення ідентифікації та верифікації клієнтів (представників клієнтів) суб'єкта господарювання.

15. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання забезпечує ведення актуального переліку агентів, з якими суб'єкт господарювання співпрацює.

16. Суб'єкт господарювання забезпечує розміщення на офіційній Інтернет-сторінці суб'єкта господарювання актуального переліку агентів, з якими він співпрацює.

XI. Використання інформації щодо належної перевірки клієнта, отриманої від третьої особи

1. Суб'єкт господарювання під час здійснення НПК має право використовувати інструмент покладання.

2. Суб'єкт господарювання завжди несе відповідальність за здійснення НПК відповідно до вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, незважаючи на використання/невикористання ним інструменту покладання під час здійснення НПК.

3. Суб'єкт господарювання, використовуючи інструмент покладання, має право отримувати і використовувати інформацію про:

- 1) ідентифікацію, верифікацію клієнтів;
- 2) мету та характер майбутніх ділових відносин з клієнтом.

4. Суб'єкт господарювання під час здійснення НПК може використовувати інструмент покладання в разі дотримання таких умов:

1) третьою особою, що надає відповідну інформацію про НПК суб'єкта господарювання, є особа, яка:

є СПФМ відповідно до вимог Закону про ПВК/ФТ або зобов'язаним суб'єктом відповідно до законодавства країни реєстрації та вживає подібні за змістом заходи у сфері ПВК/ФТ, за винятком осіб, зареєстрованих та/або ліцензованих у державі, яка віднесена до переліку держав, що не виконують рекомендації FATF, або є банком-оболонкою чи компанією-оболонкою;

підтримує ділові відносини з клієнтом, інформацію щодо якого надає суб'єкта господарювання, та здійснює заходи НПК щодо такого клієнта, діючи від власного імені (не використовує сама інструмент покладання в таких випадках);

визначена суб'єктом господарювання надійною особою для співробітництва та використання інструменту покладання;

2) суб'єкт господарювання має укладений із третьою особою договір, відповідно до якого третя особа зобов'язана:

надавати у визначені суб'єктом господарювання строки відповідну інформацію щодо НПК;

надавати відповідну інформацію щодо НПК суб'єкта господарювання, лише якщо НПК була здійснена третьою особою без використання інструменту покладання (заборона щодо ланцюга покладання);

надавати на запит суб'єкта господарювання (за потреби) у визначені суб'єктом господарювання строки копії відповідних підтверджених документів щодо вжитих заходів НПК;

зберігати інформацію та документи щодо НПК принаймні протягом строку, вказаного в пункті 18 частини другої статті 8 Закону про ПВК/ФТ.

5. Суб'єкт господарювання, використовуючи інструмент покладання, зобов'язаний отримати необхідну інформацію від третьої особи до встановлення ділових відносин з клієнтом.

6. З метою встановлення факту того, що третя особа є іноземним зобов'язаним суб'єктом та вживає подібні за змістом заходи у сфері ПВК/ФТ, суб'єкт господарювання використовує інформацію з відкритих джерел, зокрема:

1) законодавчі вимоги держави реєстрації такої особи;

2) результати оцінювання держав (юрисдикцій) FATF або відповідними регіональними організаціями за типом FATF;

3) внутрішні документи такої особи, що стосуються порядку здійснення НПК та збереження інформації.

7. До прийняття рішення щодо співробітництва з відповідною третьою особою та використання інструменту покладання на її результати НПК суб'єкт господарювання має здійснити попередній аналіз надійності такої особи в порядку, вказаному внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ. Метою такого аналізу є виявлення та оцінка суб'єктом господарювання ризиків, пов'язаних із майбутнім співробітництвом, а саме можливістю суб'єкта господарювання виконувати законодавство у сфері ПВК/ФТ, використовуючи результати НПК третьої особи.

Суб'єкт господарювання під час здійснення аналізу має з'ясувати, чи була особа об'єктом застосування заходів впливу за порушення вимог щодо НПК та/або порядку зберігання інформації з боку органу, що здійснює нагляд за її діяльністю у сфері ПВК/ФТ, та чи була така особа об'єктом розслідування з питань ВК/ФТ.

Суб'єкт господарювання за результатами здійсненого аналізу складає обґрунтований висновок щодо можливості співробітництва з відповідною третьою особою, ураховуючи виявлені ризики та їх прийнятність/неприйнятність для суб'єкта господарювання, що підписується відповідальним працівником суб'єкта господарювання. Дозвіл на співробітництво з третьою особою надає виконавчий орган (якщо виконавчий орган колегіальний)/керівник суб'єкта господарювання шляхом накладення відповідної резолюції на висновок або спеціально створений структурний підрозділ, що вже діє в суб'єкта господарювання, шляхом прийняття відповідного рішення.

8. Суб'єкт господарювання документує факт отримання відповідної інформації від третьої особи та зберігає отримані дані, а також підтвердні документи/файли, в яких була отримана інформація, протягом строків, визначених Законом про ПВК/ФТ.

9. В анкеті клієнта (у разі наявності) має бути зазначено про факт покладання на результати НПК третьої особи із зазначенням дати отримання відповідної інформації та найменування третьої особи, що надала відповідну інформацію.

10. Якщо на запит суб'єкта господарювання третя особа не надала копій відповідних підтвердних документів щодо вжитих заходів НПК або неодноразово порушила строки надання такої інформації без поважних на те причин, то суб'єкт господарювання має припинити співробітництво із цією особою та не використовувати надалі отриману від такої особи інформацію під час здійснення НПК.

11. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання забезпечує ведення актуального переліку третіх осіб, з якими суб'єкт господарювання співпрацює стосовно використання інструменту покладання.

12. Якщо третя особа є суб'єктом господарювання належать до тієї самої групи, умови визначені в підпункті 1 пункту 4 цього розділу вважаються дотриманими (підпункт 2 пункту 4, пункти 6, 7 цього розділу – необов'язковими до виконання), якщо:

- 1) учасники групи дотримуються єдиних групових правил із питань ПВК/ФТ, зокрема вимоги щодо здійснення НПК і зберігання інформації та документів, і такі правила відповідають рекомендаціям Групи FATF;
- 2) дотримання учасниками групи єдиних групових правил із питань ПВК/ФТ є об'єктом консолідованого нагляду відповідного наглядового/виконавчого органу у сфері ПВК/ФТ.

13. Суб'єкт господарювання може використовувати інструмент покладання для отримання інформації через Систему BankID НБУ. У такому разі суб'єкт господарювання може не виконувати вимоги, визначені в пунктах 4, 6 та 7 цього розділу, а в анкеті клієнта (за наявності) суб'єкт господарювання може зазначити назву «Система BankID НБУ» замість найменування банку-ідентифікатора.

XII. Моніторинг фінансових операцій

1. Суб'єкт господарювання у своїх внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ має передбачити порядок моніторингу фінансових операцій клієнтів із метою виявлення тих, що підлягають фінансовому моніторингу.

2. Суб'єкт господарювання зобов'язаний використовувати СА з метою виявлення:

- 1) фінансових операцій з активами терористів;
- 2) порогових фінансових операцій;
- 3) індикаторів підозрілості фінансових операцій.

Суб'єкт господарювання використовує СА з урахуванням особливостей своєї діяльності (зокрема, характеру й обсягів діяльності, видів послуг, що надаються, типів клієнтів, що обслуговуються, використання новітніх технологій) та притаманних своїй діяльності ризиків ВК/ФТ.

3. Використання СА з метою моніторингу фінансових операцій має забезпечувати суб'єкта господарювання такими інформаційними даними (принаймні за останні 5 років) для здійснення аналізу:

- 1) історія операцій клієнта (із зазначенням ідентифікаційних даних клієнта, дат, часу і сум здійснених фінансових операцій), зокрема, операцій клієнта з прийняття ставок готівкою, прийняття ставок безготівковим способом із зазначенням реквізитів платника, з повернення ставок готівкою, повернення ставок безготівковим способом із зазначенням реквізитів отримувача, з виплати виграшу в кожну азартну гру або лотерею готівкою або безготівковим способом із зазначенням реквізитів отримувача, із здійснення виплати готівкою або безготівковим способом із зазначенням реквізитів отримувача, з обміну коштів на ігрові замінники гривні та навпаки тощо;
- 2) дані, отримані за результатами здійснення НПК клієнта;
- 3) дані, отримані за результатами ведення клієнтських рахунків гравців (особистих кабінетів) в онлайн-системі організатора азартних ігор для участі в азартних іграх через мережу Інтернет, включаючи дані щодо IP адреси і країни розташування комп'ютера клієнта та інформації про банківський рахунок гравця/електронний платіжний засіб, який використовувався клієнтом для оплати ставок, повернення коштів та виплати виграшів клієнта у безготівковій формі, з метою виявлення не співпадінь країн реєстрації та географічних критеріїв ризику;
- 4) результати скринінгу бази клієнтів і фінансових операцій клієнтів щодо їх наявності в переліку терористів, санкційному переліку РНБОУ, базах даних РЕР, з метою пошуку негативної інформації тощо;
- 5) дані відеоспостереження (зокрема, казино, залі гральних автоматів, букмекерські пункти), які фіксують поведінку клієнтів під час гри, здійснення ставок, отримання виграшу тощо, з метою виявлення фінансових транзакцій клієнтів, які є незвичайними, підозрілими або потенційно кримінальними за свою природою.

4. Суб'єкт господарювання має забезпечити своєчасне виявлення фінансових операцій з активами терористів, порогових фінансових операцій та

індикаторів підозріlostі фінансових операцій з метою оперативного виявлення підозрілих фінансових операцій (діяльності).

5. Суб'єкт господарювання для виявлення підозрілих фінансових операцій (діяльності):

1) проводить на постійній основі моніторинг ділових відносин з клієнтами та фінансових операцій, що здійснюються в процесі таких відносин, щодо відповідності таких фінансових операцій наявній в суб'єкта господарювання інформації про клієнта, його діяльність та ризик-профіль (у тому числі щодо відповідності фінансових операцій клієнта очікуваній/запланованій ним діяльності на етапі встановлення ділових відносин з суб'єктом господарювання);

2) забезпечує відбір (у тому числі за допомогою автоматизованих програмних модулів) незвичайних фінансових операцій (які, зокрема, є незвичайно великими, проведеними в незвичний спосіб, не мають очевидної економічної чи законної мети, не відповідають фінансовому стану клієнта), запроваджуючи періодичний аналіз відповідними правилами/сценаріями всіх фінансових операцій клієнтів (зокрема, щодня, щотижня, щомісяця, щокварталу);

3) залучає необхідних працівників суб'єкта господарювання до здійснення аналізу фінансових операцій (у тому числі тих, хто був виявлений за допомогою автоматизованих програмних модулів) із делегуванням їм відповідних функціональних обов'язків та прав, проведення для них навчальних заходів таким чином, щоб такі працівники були здатні виявляти незвичну та підозрілу діяльність клієнтів;

4) забезпечує функціонування належної процедури ескалації підозр працівниками суб'єкта господарювання, процедури їх оперативного розгляду уповноваженими працівниками суб'єкта господарювання, прийняття рішень про наявність/відсутність підозр за результатами аналізу.

6. Суб'єкт господарювання з метою виявлення підозрілих фінансових операцій (діяльності) забезпечує аналіз фінансових операцій клієнтів (їх сукупності) щодо наявності/відсутності індикаторів підозріlostі фінансових операцій, уключаючи використання автоматизованих програмних модулів, що реалізують відбір фінансових операцій за допомогою відповідних правил/сценаріїв.

7. Суб'єкт господарювання самостійно розробляє перелік індикаторів підозріlostі фінансових операцій з урахуванням індикаторів, зазначених у додатку 3 до Положення, типологічних досліджень Держфінмоніторингу та рекомендацій Мінфіну у сфері ПВК/ФТ.

Суб'єкт господарювання, розробляючи індикатори підозріlostі фінансових операцій, визначає кількісні межі для тих індикаторів, які містять кількісні характеристики (зокрема, «істотне збільшення», «великі обсяги», «регулярно»).

8. Клієнти ризик ділових відносин з якими є високим мають підлягати посиленому моніторингу з урахуванням вимог розділу VIII цього Положення щодо здійснення ПЗНП.

9. Клієнти, які є гравцями на велики суми мають підлягати більш глибокому моніторингу з використанням інформації щодо результатів їх НПК і джерел походження їх коштів.

10. Суб'єкт господарювання під час розроблення правил/сценаріїв відбору фінансових операцій має враховувати ризик-профіль клієнта, інформацію, отриману в результаті здійснення НПК та іншу доступну йому інформацію.

Суб'єкт господарювання також забезпечує виявлення фінансових операцій, що не відповідають його очікуванням з огляду на:

1) заплановані клієнтом під час встановлення ділових відносин орієнтовний обсяг операцій (ставок), види послуг, тощо, з урахуванням розміру доходів клієнта та його соціального стану;

2) ризик-профіль клієнта (зокрема, фінансові операції, що здійснюються клієнтом, не мають раціонального обґрунтування, ураховуючи інформацію, отриману в результаті здійснення заходів належної перевірки, та/або не є типовими для клієнтів, подібних за розміром / видом діяльності / величиною доходу / соціальним статусом).

11. Розроблені правила/сценарії відбору фінансових операцій суб'єкта господарювання мають забезпечити виявлення фінансових операцій (сукупності пов'язаних між собою фінансових операцій), що містять індикатори підозріlosti фінансових операцій, – не пізніше останнього робочого дня місяця, наступного за місяцем, у якому такі фінансові операції були здійснені.

12. Якщо наявних у суб'єкта господарювання документів та/або відомостей недостатньо для здійснення аналізу, спростування/підтвердження підозр та/або прийняття відповідного рішення стосовно окремих фінансових операцій (їх сукупності), то суб'єкт господарювання забезпечує оперативне вжиття додаткових заходів (зокрема витребування додаткових документів та/або відомостей, що стосуються фінансової операції або діяльності клієнта), але не пізніше двох місяців із дня відбору/виявлення індикаторів підозріlosti фінансових операцій, та обов'язково фіксує дати отримання відповідних документів та/або відомостей.

13. У разі наявності фактів, що свідчать (можуть свідчити) про здійснення клієнтом підозрілих фінансових операцій (діяльності) або неможливості спростувати свої підозри за результатами вжитих заходів, суб'єкт господарювання залежно від обсягу таких фінансових операцій приймає рішення про надсилання повідомлення про підозрілу(і) фінансову(і) операцію(і) чи про підозрілу діяльність, та складає обґрутований висновок щодо підозрілої(их)

фінансової(их) операції(й) (діяльності), який надається до Держфінмоніторингу разом із зазначеним повідомленням, копіями документів та іншою інформацією, на основі яких сформовано підозру.

14. Суб'єкт господарювання, складаючи обґрунтований висновок щодо підозрілої(их) фінансової(их) операції(й) (діяльності), забезпечує максимально чітке та всебічне викладення своєї підозри та інших обставин, фактів, подій, що привели до виникнення такої підозри. Обґрунтований висновок уважається складеним належно, якщо зміст викладеної підозри після ознайомлення з таким висновком є зрозумілим для третьої особи з досвідом у сфері ПВК/ФТ (особи, іншої від тієї, яка працювала над його складанням).

15. Суб'єкт господарювання зобов'язаний документувати (із фіксацією дати, часу та змісту відповідних подій) всі заходи, вжиті ним щодо спростування/підтвердження своїх підозр під час здійснення аналізу фінансових операцій клієнтів, включаючи, зокрема: інформацію про виявлені (у тому числі за допомогою автоматизованих програмних модулів) фінансові операції, що можуть підлягати фінансовому моніторингу; виявлені індикатори підозріlosti фінансових операцій; інформацію щодо інформувань стосовно виявленіх індикаторів/фінансових операцій; інформацію щодо прийнятих рішень щодо подальшої ескалації підозри; факти надходження/отримання відповідальним працівником суб'єкта господарювання або працівником, уповноваженим відповідальним працівником суб'єкта господарювання, відповідних інформувань від працівників суб'єкта господарювання та/або автоматизованих програмних модулів; інформацію щодо прийняття остаточного рішення про наявність/відсутність підозр та віднесення фінансової операції до такої, що підлягає фінансовому моніторингу.

16. Суб'єкт господарювання з метою здійснення внутрішнього контролю періодично проводить заходи подального моніторингу фінансових операцій (далі – post hoc контроль) у порядку, установленому у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, з метою виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, але з певних причин не були своєчасно ним виявлені.

У разі виявлення за результатами post hoc контролю фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, про які суб'єкт господарювання не інформував Держфінмоніторинг, суб'єкт господарювання невідкладно забезпечує інформування Держфінмоніторингу про такі фінансові операції. Суб'єкт господарювання також має проаналізувати причини невиявлення таких фінансових операцій та вжити оперативних заходів з усунення виявленіх недоліків/проблем та недопущення виникнення аналогічних недоліків/проблем у майбутньому.

Суб'єкт господарювання не здійснює post hoc контроль фінансових операцій протягом усього строку проведення Мінфіном перевірки суб'єкта

господарювання з питань дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, уключаючи день початку такої перевірки (не поширюється на фінансові операції, які проводяться під час зазначеної перевірки).

17. Суб'єкт господарювання на вимогу Мінфіну має бути в змозі продемонструвати достатність ужитих із метою виконання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії заходів, зокрема в частині виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, та довести, що прийняті з цією метою відповідні рішення ґрунтуються на змістовних фактах та результатах комплексного і належного аналізу.

XIII. Відмова суб'єкта господарювання від встановлення (підтримання) ділових відносин / проведення фінансової операції

1. Суб'єкт господарювання зобов'язаний відмовитися від встановлення (підтримання) ділових відносин/відмовити клієнту в обслуговуванні, у тому числі шляхом розірвання ділових відносин, відмовитися від проведення фінансової операції у випадках, передбачених частиною першою статті 15 Закону про ПВК/ФТ.

2. Суб'єкт господарювання має право відмовитися від проведення підозрілої фінансової операції.

3. У випадках, передбачених частиною першою статті 15 Закону про ПВК/ФТ, суб'єкт господарювання зобов'язаний протягом одного робочого дня, але не пізніше наступного робочого дня з дня відмови, повідомити Держфінмоніторинг про спроби проведення фінансових операцій та про особу, яка має або мала намір відкрити клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет)/установити ділові відносини та/або провести фінансові операції, або з якою розірвано ділові відносини (закрито клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) на підставі статті 15 Закону про ПВК/ФТ, а також про проведення фінансових операцій щодо зарахування коштів цією особою на клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет), та про фінансові операції, у проведенні яких було відмовлено.

4. Суб'єкту господарювання забороняється установлювати ділові відносини, відкривати клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет), проводити фінансові операції та надавати інші пов'язані послуги у випадках, передбачених частиною четвертою статті 15 Закону про ПВК/ФТ.

5. У випадках, передбачених частиною четвертою статті 15 Закону про ПВК/ФТ, суб'єкт господарювання зобов'язаний негайно повідомити Держфінмоніторинг про спроби встановлення ділових відносин, відкриття клієнтського рахунку гравця (особистого кабінету), проведення фінансових

операцій та отримання інших пов'язаних послуг прямо або опосередковано особами, визначеними в частині четвертій статті 15 Закону про ПВК/ФТ.

6. Суб'єкт господарювання, що проводить азартні ігри в мережі Інтернет не має права за зверненням клієнта розривати ділові відносини, закривати клієнтський рахунок гравця (особистий кабінет) чи вчиняти інші дії, що мають наслідком припинення договору, якщо грошові кошти, що знаходяться на відповідному клієнтському рахунку гравця (особистому кабінеті), заморожені (зупинені) відповідно до Закону про ПВК/ФТ.

7. Суб'єкт господарювання має визначити у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ порядок відмови в передбачених Законом про ПВК/ФТ випадках від встановлення (підтримання) ділових відносин (у тому числі шляхом розірвання договірних відносин) або проведення фінансової операції, що також має містити:

- 1) перелік уповноважених працівників суб'єкта господарювання / колегіальних органів суб'єкта господарювання, які мають право приймати рішення щодо відмови в установлених Законом про ПВК/ФТ випадках;
- 2) процедуру розгляду та прийняття уповноваженими працівниками суб'єкта господарювання відповідних рішень, а також їх документування;
- 3) складання висновку з чітким зазначенням підстав відмови в підтриманні ділових відносин з клієнтом (із посиланням на конкретні абзаци, пункти і частини статті 15 Закону про ПВК/ФТ) у кожному випадку;
- 4) порядок інформування відповідального працівника суб'єкта господарювання або працівника, уповноваженого відповідальним працівником суб'єкта господарювання, щодо прийняття рішення щодо відмови;
- 5) порядок інформування клієнта про відмову в установлені (підтриманні) із ним ділових відносин з обов'язковим зазначенням дати відмови та відповідних підстав відмови, визначених статтею 15 Закону про ПВК/ФТ (із посиланням на конкретні абзаци, пункти і частини цієї статті);
- 6) порядок інформування клієнта про відмову в проведенні фінансової операції з обов'язковим зазначенням дати відмови та відповідних підстав відмови, визначених у статті 15 Закону про ПВК/ФТ (із посиланням на конкретні абзаци, пункти і частини цієї статті), та засвідченням підписом уповноваженого працівника суб'єкта господарювання, який прийняв рішення про відмову у проведенні відповідної фінансової операції, документа на переказ коштів, поданого до суб'єкта господарювання в паперовому вигляді.

XIV. Зупинення, поновлення фінансових операцій та виконання рішень (доручень) Держфінмоніторингу

1. Суб'єкт господарювання відповідно до частини першої статті 23 Закону про ПВК/ФТ:

1) має право зупинити здійснення фінансової операції, якщо вона є підозрілою;

2) зобов'язаний зупинити фінансові операції в разі виникнення підозри, що вони містять ознаки вчинення кримінального правопорушення, визначеного Кримінальним кодексом України.

Зупинення таких фінансових операцій здійснюється без попереднього повідомлення клієнта на два робочі дні з дня зупинення включно.

2. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання видає внутрішнє розпорядження в разі прийняття рішення про:

1) зупинення фінансової операції у випадках, передбачених частиною першою статті 23 Закону про ПВК/ФТ, – у день зупинення фінансової операції;

2) поновлення проведення фінансової операції у випадку, установленому абзацом другим частини десятої статті 23 Закону про ПВК/ФТ, – у день поновлення суб'єктом господарювання проведення відповідної фінансової операції.

3. У день видання відповідного розпорядження відповідальний працівник суб'єкта господарювання обов'язково повідомляє про такий факт голову виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний)/керівника суб'єкта господарювання. Якщо рішення/доручення Держфінмоніторингу надійшло до суб'єкта господарювання після закінчення робочого дня, то днем надходження відповідного рішення/доручення Держфінмоніторингу до суб'єкта господарювання є наступний робочий день суб'єкта господарювання.

4. Внутрішні розпорядження відповідального працівника суб'єкта господарювання мають містити:

- 1) найменування клієнта;
- 2) найменування, номер і дату первинного документа;
- 3) суму фінансової операції;
- 4) підстави зупинення фінансової операції, визначені Законом про ПВК/ФТ;
- 5) строк зупинення фінансової операції;
- 6) дату і час видачі розпорядження;
- 7) підпис відповідального працівника суб'єкта господарювання.

Такі внутрішні розпорядження можуть оформлятися на паперових носіях або в електронному вигляді.

У разі оформлення розпоряджень в електронному вигляді підпис відповідального працівника суб'єкта господарювання не вимагається, а датою і часом видачі розпорядження є дата і час його створення у відповідному автоматизованому програмному модулі або дата і час направлення такого розпорядження за допомогою інформаційних систем суб'єкта господарювання.

5. Внутрішні розпорядження відповіального працівника суб'єкта господарювання мають зберігатися в окремій справі не менше п'яти років у порядку, передбаченому для зберігання документів з обмеженим доступом.

6. Суб'єкт господарювання зобов'язаний повідомити Держфінмоніторинг про зупинення фінансової операції у випадках, передбачених частиною першою статті 23 Закону про ПВК/ФТ, шляхом негайного інформування того самого робочого дня, коли фінансова операція була зупинена.

7. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити негайне доведення до відома відповіального працівника суб'єкта господарювання факт отримання суб'єктом господарювання рішень та/або доручень Держфінмоніторингу.

8. Суб'єкт господарювання зобов'язаний виконати рішення та/або доручення Держфінмоніторингу в порядку, установленому відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну.

9. Суб'єкт господарювання на письмовий запит клієнта повідомляє йому в письмовій формі номер і дату рішення Держфінмоніторингу про продовження зупинення відповідних фінансових операцій.

XV. Замороження/розмороження активів

1. Суб'єкт господарювання відповідно до частини першої статті 22 Закону про ПВК/ФТ зобов'язаний негайно, без попереднього повідомлення клієнта (особи), заморозити активи терористів.

2. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити процедури перевірки наявності клієнтів у переліках терористів та замороження активів терористів за допомогою СА або з використанням альтернативних методів, включаючи методи, які передбачають оброблення інформації в електронному вигляді.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний задокументувати опис суті вищезазначених заходів.

Суб'єкт господарювання зобов'язаний на запит Мінфіну надати роз'яснення суті таких заходів (продемонструвати їх роботу за потреби).

3. Суб'єкт господарювання розробляє та документує у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ порядок здійснення заходів, що забезпечують можливість замороження суб'єктом господарювання активів терористів, зокрема:

- 1) порядок завантаження переліку терористів та змін до нього;
- 2) порядок здійснення скринінгових процедур, які дають змогу суб'єкту господарювання виявити в його клієнтській базі індикатори пов'язаності з особами з переліку терористів;

3) процедуру розгляду та порядок ескалації випадків виявлення індикаторів пов'язаності з особами з переліку терористів, зокрема збігу окремих даних (комбінацій даних) із клієнтської бази та фінансових операцій, що здійснюються за допомогою суб'єкта господарювання, з даними осіб із переліку терористів;

4) заходи щодо призупинення здійснення фінансових операцій та/або замороження/розвороження відповідних активів.

4. Суб'єкт господарювання має забезпечити неможливість розпорядження/використання будь-якою особою активів терористів, крім випадків, прямо передбачених законодавством.

5. Суб'єкт господарювання, розробляючи скринінгові процедури, які дають змогу суб'єкту господарювання виявити індикатори пов'язаності з особами з переліку терористів, має керуватися принципом максимально можливого аналізу даних осіб, які є в розпорядженні суб'єкта господарювання, у тому числі тих, що отримані за результатами здійснення НПК.

6. Під «наявністю індикатора пов'язаності з особами з переліку терористів» слід вважати виявлення суб'єктом господарювання того факту, що особа включена до переліку терористів.

7. Суб'єкт господарювання зобов'язаний впровадити відповідну систему моніторингу, яка дасть змогу суб'єкту господарювання незалежно від ризик-профілю суб'єкта господарювання та ризик-профілів його клієнтів виявляти всі індикатори пов'язаності з особами з переліку терористів (далі – система ФТ-моніторингу).

8. Система ФТ-моніторингу має забезпечувати:

- 1) виявлення індикаторів пов'язаності з особами з переліку терористів;
- 2) перегляд наявних даних у клієнтській базі на періодичній основі;
- 3) забезпечувати призупинення фінансової операції до її проведення та призупинення процедури встановлення ділових відносин у разі виявлення індикатора пов'язаності з особами з переліку терористів або збігу даних, який не спростований;
- 4) інформування уповноваженого працівника суб'єкта господарювання щодо виявлення індикатора пов'язаності з особами з переліку терористів, у тому числі за допомогою вбудованих правил ескалації цього питання;
- 5) інформування уповноваженого працівника суб'єкта господарювання щодо спроби проведення фінансової операції на користь особи або ініціювання фінансової операції особою (представником особи), активи якої заморожені.

9. Суб'єкт господарювання має регулярно забезпечувати аналіз ефективності системи ФТ-моніторингу, зокрема шляхом аналізу історії інцидентів за окремі дати/періоди, перегляду наявних налаштувань системи з

метою виявлення можливих у ній недоліків, та вживати оперативних заходів із метою усунення виявлених недоліків.

10. Суб'єкт господарювання забезпечує для аналізу виявлених індикаторів пов'язаності з особами з переліку терористів виділення ресурсів, достатніх для виконання ним обов'язків із замороження активів терористів.

11. Суб'єкт господарювання оновлює наявний у нього перелік терористів негайно, але не пізніше наступного робочого дня з дня розміщення на офіційному вебсайті Держфінмоніторингу змін до переліку терористів.

12. Суб'єкт господарювання у разі виявлення системою ФТ-моніторингу збігу окремих даних із даними особи з переліку терористів забезпечує вжиття заходів для підтвердження/спростування виявленого збігу до встановлення ділових відносин з клієнтом, проведення фінансової операції.

13. Якщо за результатами аналізу виявленого збігу підтверджується наявність індикатора пов'язаності з особами з переліку терористів (особа включена до переліку терористів), то суб'єкт господарювання:

- 1) зобов'язаний відмовити в установленні ділових відносин, проведенні фінансових операцій з особами, визначеними частиною четвертою статті 15 Закону про ПВК/ФТ;
- 2) має право відмовити в установленні ділових відносин та/або проведенні фінансових операцій в інших випадках. Під час прийняття рішення про застосування або незастосування права відмови суб'єкт господарювання має ретельно проаналізувати наявні ризики ВК/ФТ.

14. Суб'єкт господарювання також забезпечує опрацювання скринінговою процедурою даних у наявній клієнтській базі щоразу під час:

- 1) унесення змін до переліку терористів;
- 2) актуалізації даних про клієнтів.

Суб'єкт господарювання в разі виявлення системою ФТ-моніторингу збігу даних у зв'язку з актуалізацією даних про клієнта не пізніше наступного робочого дня з дня актуалізації даних про клієнта забезпечує аналіз виявленого збігу та до моменту завершення аналізу тимчасово призупиняє здійснення фінансових операцій такого клієнта.

Суб'єкт господарювання у разі виявлення системою ФТ-моніторингу збігу даних у зв'язку з унесенням змін до переліку терористів зобов'язаний якомога швидше (з урахуванням обсягів клієнтської бази та кількості виявлених системою ФТ-моніторингу збігів даних) проаналізувати виявлені збіги, але не пізніше двох тижнів із дати завантаження суб'єктом господарювання оновленого переліку терористів (zmін до нього).

15. Якщо в суб'єкта господарювання немає інформації (або її недостатньо) для підтвердження/спростування того, що особа включена до переліку терористів, то суб'єкт господарювання має запитати додаткову інформацію в клієнта або отримати її з інших надійних джерел. У такому разі суб'єкт господарювання до спростування/підтвердження того факту, що особа включена до переліку терористів, призупиняє здійснення фінансових операцій такого клієнта. Додаткова інформація для завершення аналізу має бути отримана:

- 1) у строк, що не перевищує трьох робочих днів із моменту виявлення збігу, – для клієнтів-резидентів України;
- 2) у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із моменту виявлення збігу, – для клієнтів-нерезидентів України.

16. Якщо в строки, визначені в пункті 15 цього розділу суб'єкт господарювання не отримав інформації, достатньої для спростування того факту, що особа включена до переліку терористів, то суб'єкт господарювання здійснює заходи із замороження активів, що є предметом такої фінансової операції.

17. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити облік заморожених активів, що є предметом фінансової операції, таким чином, щоб бути здатним на запит Мінфіну продемонструвати здійснені суб'єктом господарювання заходи щодо замороження активів та наявність в суб'єкта господарювання заморожених активів у повному обсязі (за потреби).

18. Суб'єкт господарювання здійснює розмороження активів у строки та лише у випадках, визначених частиною четвертою статті 22 Закону про ПВК/ФТ.

19. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання видає внутрішнє розпорядження щодо замороження/розмороження активів терористів, яке має містити:

- 1) дату і час прийняття рішення та його суть (розмороження або замороження);
- 2) наявні ідентифікаційні дані особи, активи якої заморожуються/розморожуються;
- 3) реквізити запису в переліку терористів: номер, дата внесення, джерело внесення;
- 4) інформацію щодо ділових відносин з клієнтом (за наявності): суми/вартості заморожених/розморожених активів; номери та дати укладення договорів щодо надання суб'єктом господарювання послуг, види активів, що є предметом таких договорів, та суми/вартості, на які вони укладені (за наявності);
- 5) інформацію щодо фінансової операції з активами терористів (за наявності): найменування, номер і дату первинного документа; дату ініціювання фінансової операції;

дату замороження активів;

6) підстави розмороження активів (для випадків розмороження);

7) зв'язок особи, активи якої заморожені (були заморожені), з особою з переліку терористів (якщо особа, активи якої заморожуються, не є особою з переліку терористів);

8) підпис відповідального працівника суб'єкта господарювання.

Суб'єкт господарювання забезпечує зберігання розпоряджень відповідального працівника суб'єкта господарювання щодо замороження/розмороження активів в окремій справі не менше п'яти років із забезпеченням захисту інформації з обмеженим доступом.

20. У разі замороження активів терористів суб'єкт господарювання зобов'язаний негайно інформувати:

1) Держфінмоніторинг – шляхом надсилання повідомлення в порядку, передбаченому законодавством;

2) Службу безпеки України – шляхом надсилання листа-повідомлення.

21. Суб'єкт господарювання інформує відповідний територіальний підрозділ Служби безпеки України за його місцезнаходженням про замороження активів терористів шляхом надсилання листа-повідомлення за формою, наведеною в додатку 4 до Положення. Порядок надання такої інформації має забезпечувати її гарантовану доставку та конфіденційність.

22. У разі замороження активів клієнтів суб'єкт господарювання проводить прибуткові фінансові операції, що збільшують активи такого клієнта у розпорядженні суб'єкта господарювання, і негайно заморожує активи, отримані в результаті проведення таких фінансових операцій.

23. Суб'єкт господарювання інформує про фінансові операції, що збільшують активи клієнта, та/або спробу(и) здійснення фінансових операцій, що зменшують активи клієнта, Держфінмоніторинг та Службу безпеки України в день проведення фінансової операції (спроби її здійснення), але не пізніше 11 години наступного робочого дня з дня здійснення фінансової операції, що збільшує активи клієнта, та/або спроби здійснення фінансової операції, що зменшує активи клієнта, у порядку, визначеному в пункті 20 цього розділу. Суб'єкт господарювання повідомляє клієнту (особі) у письмовій формі про замороження його(її) активів та активів за заблокованою фінансовою операцією (учасником якої є така особа) у відповідь на отриманий від нього (неї) письмовий запит.

24. Суб'єкт господарювання зобов'язаний негайно розморозити активи:

1) не пізніше наступного робочого дня з дня виключення особи чи організації з переліку терористів;

2) не пізніше наступного робочого дня з дня надходження від Служби безпеки України інформації про те, що особа чи організація, яка має таке саме або схоже ім'я (найменування), як і особа чи організація, включена до переліку терористів та активів якої стали об'єктом замороження, за результатами перевірки не є включеною до зазначеного переліку.

У разі розмороження активів суб'єкт господарювання не пізніше наступного робочого дня з дня розмороження активів інформує Держфінмоніторинг та Службу безпеки України в порядку, визначеному в пункті 20 цього розділу.

25. Суб'єкту господарювання, її керівнику та працівникам заборонено розголошувати відомості щодо фактів інформування Держфінмоніторинг та Служби безпеки України про замороження/розмороження активів.

26. Доступ до активів терористів, здійснюється в порядку, установленому статтею 11² розділу III Закону України «Про боротьбу з тероризмом».

XVI. Реєстрація фінансових операцій та здійснення інформаційного обміну з Держфінмоніторингом

1. Суб'єкт господарювання веде реєстр фінансових операцій, реєстр повідомень про підозрілу фінансову діяльність, реєстр відмов та реєстр заморожень/розморожень (далі – реєстри повідомень) з урахуванням фінансових операцій та відповідних фактів, що мали місце у відокремлених підрозділах суб'єкта господарювання, з окремою нумерацією в таких реєстрах, відлік якої має починатися з початку календарного року.

2. Суб'єкт господарювання веде реєстри повідомень в електронному вигляді (уключаючи можливість використання програм Word, Excel). Реєстри повідомень є документами з обмеженим доступом.

3. Доступ до реєстрів повідомень мають відповідальний працівник суб'єкта господарювання, а також працівники суб'єкта господарювання, уповноважені відповідальним працівником суб'єкта господарювання.

Відповідальний працівник суб'єкта господарювання встановлює за потреби доступ визначених ним працівників суб'єкта господарювання до відповідних реєстрів повідомень шляхом видачі ним відповідного розпорядження.

4. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання відповідає за захист реєстрів повідомень від знищення, несанкціонованого доступу, модифікації або викривлення даних.

5. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання або працівник суб'єкта господарювання, уповноважений відповідальним працівником суб'єкта господарювання, приймає рішення про:

1) те, що фінансова(и) операція(ї) клієнта є підозрілою(ими) шляхом унесення інформації про неї(них) до реєстру фінансових операцій у день виникнення достатніх підстав для підозри;

2) те, що діяльність клієнта(ів) є підозрілою, шляхом унесення інформації про таку діяльність до реєстру повідомлень про підозрілу фінансову діяльність у день підписання обґрунтованого висновку щодо підозрілої фінансової діяльності;

3) унесення інформації про відмову в установленні (підтриманні) ділових відносин з клієнтом (особою) до реєстру відмов;

4) унесення інформації про замороження/розмороження активів терористів до реєстру заморожень/розморожень;

5) унесення інформації про інші фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу до реєстру фінансових операцій.

Повноваження працівника, уповноваженого відповідальним працівником суб'єкта господарювання щодо прийняття такого рішення, мають бути передбачені в трудовому договорі (посадовій інструкції) такого працівника.

6. Суб'єкт господарювання забезпечує внесення до реєстру фінансових операцій інформації про:

1) порогові фінансові операції;

2) підозрілі фінансові операції;

3) зупинені суб'єктом господарювання фінансові операції, у тому числі з метою виконання відповідного рішення або доручення Держфінмоніторингу;

4) фінансові операції, щодо яких суб'єктом господарювання відмовлено клієнту (особі) у їх здійсненні;

5) спроби проведення фінансових операцій клієнтами, активи яких були заморожені суб'єктом господарювання;

6) фінансові операції, щодо яких суб'єкт господарювання забезпечує заходи з відстеження (моніторингу) на відповідний запит/рішення/доручення Держфінмоніторингу.

7. Суб'єкт господарювання надає до Держфінмоніторингу інформацію у випадках та строки, визначені Законом про ПВК/ФТ.

8. До реєстру фінансових операцій уносяться такі дані:

1) порядковий номер реєстрації в реєстрі з початку календарного року і дата реєстрації;

2) унікальний номер фінансової операції в СА суб'єкта господарювання (за його наявності);

3) дата здійснення/спроби проведення/відмови від проведення/зупинення фінансової операції/замороження активів фінансової операції;

4) код ознаки здійснення фінансової операції відповідно до довідника кодів ознак здійснення фінансових операцій, визначеного відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;

- 5) сума фінансової операції у національній валюті;
- 6) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові клієнта та РНОКПП цієї особи (якщо РНОКПП не присвоєно, то зазначається дев'ять нулів);
- 7) код ознак (коди ознак) порогових фінансових операцій/види підозр та ознаки підозр відповідно до довідників кодів ознак порогових фінансових операцій/видів підозр, ознак підозр, визначених відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 8) коментарі (за наявності). Для підозрілої фінансової операції зазначається стислий коментар з обґрунтованого висновку.

До реєстру фінансових операцій вносяться також інші відомості, передбачені цим Положенням.

9. Суб'єкт господарювання уносить до реєстру повідомень про підозрілу фінансову діяльність такі дані:

- 1) порядковий номер реєстрації в реєстрі з початку календарного року і дату реєстрації;
- 2) код виду підозри відповідно до довідника кодів виду підозр, визначених відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 3) код ознак підозр відповідно до довідника кодів ознак підозр, визначених відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 4) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові/найменування клієнта(ів) – участника(ів) підозрілої фінансової діяльності та його(їх) РНОКПП (якщо РНОКПП не присвоєно, то зазначається дев'ять нулів);
- 5) орієнтовну суму підозрілих фінансових операцій у гривневому еквіваленті;
- 6) початкову та кінцеву дати здійснення підозрілої діяльності;
- 7) коментарі (стислий коментар з обґрунтованого висновку).

10. Суб'єкт господарювання вносить до реєстру відмов такі дані:

- 1) порядковий номер реєстрації в реєстрі з початку календарного року і дату реєстрації;
- 2) дату прийняття рішення суб'єктом господарювання щодо відмови в установленні (підтриманні ділових відносин);
- 3) код виду повідомлення про відмову відповідно до довідника кодів виду повідомлення про відмову, визначеного відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 4) код підстави відмови відповідно до довідника кодів підстав відмови, визначеного відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 5) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові / найменування особи, якій відмовлено, та її РНОКПП (якщо РНОКПП не присвоєно, то зазначається дев'ять нулів);
- 6) коментарі (уключаючи причини відмови).

11. Суб'єкт господарювання вносить до реєстру заморожень/розморожень такі дані:

- 1) порядковий номер реєстрації в реєстрі з початку календарного року і дату реєстрації;
- 2) код виду повідомлення про замороження/розмороження активів терористів, відповідно до довідника кодів виду повідомлення про замороження/розмороження активів терористів, визначеного відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 3) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові / найменування клієнта, та його РНОКПП (якщо РНОКПП не присвоєно, то зазначається дев'ять нулів);
- 4) код виду замороженого/розмороженого активу відповідно до довідника кодів виду заморожених/розморожених активів, визначеного відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну;
- 5) сума заморожених/розморожених активів у гривневому еквіваленті;
- 6) коментарі (за наявності).

12. Видалення даних, внесених до реєстрів повідомлень, не допускається.

13. У разі потреби виправлення помилково внесених до реєстрів повідомлень даних суб'єкт господарювання зазначає в інформаційному рядку реєстру з такими помилковими даними факт анулювання відповідного запису та зазначає підстави анулювання в полі «Коментарі», а також доповнює реєстр новим записом, якщо відповідна інформація підлягає наданню до Держфінмоніторингу.

14. Рішення щодо анулювання запису у відповідному реєстрі повідомлень приймає відповідальний працівник суб'єкта господарювання або працівник, уповноважений відповідальним працівником суб'єкта господарювання.

15. Якщо за результатами здійснення перевірки внутрішнім аудитом (контролем)/незалежним аудитом або Мінфіном (у тому числі під час безвізового нагляду) виявлені факти ненадання суб'єктом господарювання відповідної інформації до Держфінмоніторингу, яка мала бути надана суб'єктом господарювання згідно із вимогами законодавства у сфері запобігання та протидії, то суб'єкт господарювання уносить таку інформацію до відповідних реєстрів повідомлень не пізніше 30 робочих днів із дати отримання відповідальним працівником підписаного звіту про результати внутрішньої перевірки або дати отримання суб'єктом господарювання звіту незалежного аудиту/довідки про перевірку Мінфіну (крім випадків, коли на момент отримання звіту про результати внутрішньої перевірки / звіту про результати незалежного аудиту/довідки про перевірку Мінфіну відповідна інформацію не підлягатиме наданню Держфінмоніторингу відповідно до вимог законодавства).

16. У разі відмови суб'єкта господарювання клієнту в проведенні фінансової операції/установленні ділових відносин до відповідних реєстрів повідомлень уносяться наявні на час прийняття відповідного рішення дані, пов'язані з такою фінансовою операцією/діловими відносинами, з обов'язковим зазначенням у полі «Коментарі» підстав для відмови.

17. Суб'єкт господарювання в разі потреби формування витягу з реєстру повідомлень на паперовому носії зобов'язаний забезпечити відображення на паперових носіях усіх даних, ідентичних тим, які містить реєстр повідомлень в електронному вигляді та передбачені Положенням, з обо'язковим зазначенням дати друкування.

18. Порядок передавання інформації до Держфінмоніторингу має забезпечувати її гарантовану доставку та конфіденційність.

19. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити своєчасність, повноту та достовірність надання відповідної інформації до Держфінмоніторингу.

20. Вимога Держфінмоніторингу щодо надання інформації, необхідної для виконання запиту відповідного органу іноземної держави, має містити посилання на номер і дату реєстрації цього запиту в Держфінмоніторинг.

21. Суб'єкт господарювання зобов'язаний виконати запит Держфінмоніторингу про надання інформації щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій клієнта в порядку, установленому відповідним нормативно-правовим актом Мінфіну.

XVII. Призначення та звільнення відповідального працівника суб'єкта господарювання

1. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання призначається в порядку, визначеному установчими документами суб'єкта господарювання та цим Положенням.

Посада відповідального працівника суб'єкта господарювання має рівень керівництва суб'єкта господарювання.

2. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання безпосередньо підпорядковується керівнику суб'єкта господарювання та звітує перед ним.

3. Відповідальним працівником суб'єкта господарювання/особою, що виконуватиме обов'язки відповідального працівника суб'єкта господарювання, не може бути голова виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний), директор (президент) (якщо виконавчий орган одноосібний) або інша посадова

особа, яка здійснює керівництво та управління суб'єктом господарювання відповідно до законодавства та установчих документів (обмеження не застосовується до мікропідприємств).

4. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання повинен мати бездоганну ділову репутацію та відповідати кваліфікаційним вимогам, установленним цим Положенням.

Кваліфікаційними вимогами щодо відповідального працівника суб'єкта господарювання є вимоги щодо професійної придатності відповідального працівника суб'єкта господарювання, а також щодо відсутності фактів, передбачених цим Положенням.

5. Ознаками небездоганної ділової репутації відповідального працівника суб'єкта господарювання є:

1) наявність в особи судимості, яка не погашена та не знята в установленому законом порядку;

2) позбавлення особи права займати певні посади або займатися певною діяльністю згідно з вироком або іншим рішенням суду (застосовується впродовж строку дії такого покарання);

3) наявність факту, що особа була керівником, головним бухгалтером або власником істотної участі в суб'єкта господарювання не менше шести місяців протягом одного року, що передує прийняттю рішення відповідним державним органом про застосування заходу впливу у вигляді:

відклікання/анулювання всіх ліцензій в суб'єкта господарювання (застосовується протягом п'яти років з дня прийняття рішення відповідним державним органом про відклікання/анулювання ліцензії);

відсторонення керівництва від управління суб'єктом господарювання в разі встановлення порушень суб'єктом господарювання законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у сфері ПВК/ФТ та/або у сфері організації та проведення азартних ігор та/або лотереїної діяльності (застосовується протягом п'яти років з дня прийняття рішення відповідним державним органом про відсторонення керівництва від управління суб'єктом господарювання).

6. Вимогами щодо професійної придатності відповідального працівника суб'єкта господарювання є:

1) наявність вищої економічної, юридичної освіти або освіти в галузі управління (для відповідального працівника мікропідприємства – вищої освіти);

2) наявність стажу роботи за напрямом діяльності у сфері ПВК/ФТ, або стажу роботи в Держфінмоніторингу / Міністерстві фінансів України / Національному банку України та інших державних органах, пов'язаного з набуттям досвіду у сфері ПВК/ФТ, – не менше одного року;

3) обізнаність із законодавством у сфері ПВК/ФТ, а також володіння навичками щодо застосування в практичній діяльності вимог законодавства та

внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ (має бути підтверджено документом про проходження навчання у сфері ПВК/ФТ на базі відповідного навчального закладу, віднесеного до сфери управління Держфінмоніторингу, в державній навчально-науковій установі «Академія фінансового управління» або в інших навчальних закладах за погодженням із Держфінмоніторингом (далі – навчання у сфері ПВК/ФТ) протягом останніх трьох років).

Особа, вперше призначена на посаду відповідального працівника суб'єкта господарювання, повинна протягом трьох місяців з дня її призначення пройти навчання у сфері ПВК/ФТ в установленому законодавством порядку.

7. Щодо відповідального працівника суб'єкта господарювання мають бути відсутні такі факти:

1) застосування Україною, іноземними державами (крім держав, які здійснюють збройну агресію проти України), міждержавними об'єднаннями або міжнародними організаціями санкцій щодо особи (застосовується протягом строку дії санкцій і протягом трьох років після їх скасування або закінчення строку, на який їх було введено);

2) включення особи до переліку терористів (застосовується протягом строку перебування особи в переліку та протягом 10 років після її виключення з нього).

8. Суб'єкт господарювання перевіряє ділову репутацію особи та її відповідність кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням, на підставі таких документів:

1) оригінали документів для ідентифікації особи, що дають змогу встановити відомості, зазначені в пункті 1 частини восьмої та в пункті 1 частини дев'ятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ;

2) документи для оцінки ділової репутації особи, включаючи довідку компетентного органу країни постійного місця проживання фізичної особи про те, є чи немає в неї судимості;

3) документи для оцінки відповідності особи вимогам щодо професійної придатності, включаючи оригінали офіційних документів з інформацією про: вищу освіту особи;

проходження особою навчання у сфері ПВК/ФТ (за наявності);

попередні місця роботи особи (наприклад, трудова книжка (за наявності)).

9. Суб'єкт господарювання, якщо немає можливості встановити відповідність професійної придатності особи на підставі іноземного документа про освіту або справжність цього документа чи статус навчального закладу, має право вимагати надання рішення уповноваженого державного органу України щодо визнання в Україні такого іноземного документа про освіту.

10. Суб'єкт господарювання зобов'язаний перевірити особу, яка є кандидатом на посаду відповідального працівника суб'єкта господарювання,

щодо її відповідності вимогам Закону про ПВК/ФТ та цього Положення в порядку, визначеному внутрішніми документами суб'єкта господарювання, до її призначення.

Суб'єкт господарювання в результаті такої перевірки має впевнитися у наявності/відсутності в особи бездоганної ділової репутації та про її відповідність/невідповідність кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням, на підтвердження чого суб'єктом господарювання складається письмове рішення (висновок), яке(ий) підписується головою виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний)/керівником суб'єкта господарювання (далі – рішення (висновок)).

11. Суб'єкту господарювання забороняється призначати відповідальним працівником суб'єкта господарювання особу, щодо якої виявлено ознаки небездоганної ділової репутації та яка не відповідає кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням.

12. Відповідальний працівник суб'єкта господарювання зобов'язаний протягом усього часу, упродовж якого він зберігає свій статус, відповідати вимогам, установленим Законом про ПВК/ФТ та цим Положенням.

13. Суб'єкт господарювання зобов'язаний здійснювати постійний контроль за відповідністю відповідального працівника суб'єкта господарювання вимогам, установленим Законом про ПВК/ФТ та цим Положенням.

Суб'єкт господарювання не рідше одного разу на рік зобов'язаний перевіряти відповідального працівника суб'єкта господарювання щодо його відповідності вимогам Закону про ПВК/ФТ та цього Положення в порядку, визначеному внутрішніми документами суб'єкта господарювання, та складати за результатами такої перевірки рішення (висновок).

14. Суб'єкт господарювання призначає особу, яка тимчасово виконуватиме обов'язки відповідального працівника суб'єкта господарювання (у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, відпусткою, відрядженням), у встановленому установчими документами суб'єкта господарювання та цим Положенням порядку строком до чотирьох місяців.

Суб'єкт господарювання покладає тимчасове виконання обов'язків відповідального працівника суб'єкта господарювання на особу, яка має бездоганну ділову репутацію та відповідає кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням.

На особу, яка тимчасово виконує обов'язки відповідального працівника суб'єкта господарювання, покладаються всі обов'язки та надаються всі права відповідального працівника суб'єкта господарювання, передбачені в Законі про ПВК/ФТ, цим Положенням і внутрішніми документами суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ.

15. Суб'єкт господарювання після звільнення з посади відповідального працівника суб'єкта господарювання/відсторонення від роботи згідно з рішенням Мінфіну/відсторонення від роботи в інших передбачених законодавством випадках зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня призначити іншого відповідального працівника суб'єкта господарювання.

Допускається в разі звільнення/відсторонення від роботи відповідального працівника суб'єкта господарювання призначення суб'єктом господарювання особи, яка виконуватиме обов'язки відповідального працівника суб'єкта господарювання на строк перевірки суб'єктом господарювання ділової репутації та відповідності кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням, кандидата на посаду відповідального працівника суб'єкта господарювання, який не має перевищувати двох місяців.

16. Суб'єкт господарювання зберігає всі документи, на підставі яких ним проводилася перевірка ділової репутації відповідального працівника суб'єкта господарювання та його відповідності кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням, а також рішення (висновок) протягом строків, визначених законодавством.

17. Суб'єкт господарювання зобов'язаний на запит Мінфіну надати документи, на підставі яких ним проводилася перевірка ділової репутації відповідального працівника суб'єкта господарювання та його відповідності кваліфікаційним вимогам, установленим цим Положенням, а також рішення (висновок) та забезпечити роз'яснення (за потреби) суті заходів, які здійснювалися суб'єктом господарювання з метою перевірки відповідального працівника суб'єкта господарювання.

18. Суб'єкт господарювання несе відповідальність за належну перевірку ділової репутації відповідального працівника суб'єкта господарювання та його відповідності кваліфікаційним вимогам, установленим Законом про ПВК/ФТ та цим Положенням, достовірність інформації, на підставі якої прийнято рішення (висновок), та яка викладена у рішенні (висновку).

XVIII. Вимоги до єдиних правил із питань ПВК/ФТ групи

1. Вимоги, що встановлені цим розділом, застосовуються до групи, в якій материнською компанією є суб'єкт господарювання, який зареєстрований в Україні.

2. Група розробляє та впроваджує єдині правила з питань ПВК/ФТ з урахуванням вимог законодавства, що регулюють питання ПВК/ФТ.

3. Єдині правила з питань ПВК/ФТ мають містити особливості здійснення суб'єктом господарюваннями заходів із ПВК/ФТ.

4. Єдині правила з питань ПВК/ФТ групи поширюються на всіх учасників, що входять до такої групи.

5. Єдині правила з питань ПВК/ФТ групи мають містити:

- 1) опис організаційної структури групи в частині забезпечення учасниками групи дотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;
- 2) визначення учасників групової системи ПВК/ФТ відповідно до напрямів діяльності учасників групи;
- 3) порядок обігу та забезпечення конфіденційності інформації між членами групи.

6. Основними принципами розроблення та ефективної реалізації єдиних правил із питань ПВК/ФТ групи є:

- 1) забезпечення організації та функціонування ефективної системи ПВК/ФТ членами групи;
- 2) наявність належної системи управління ризиками ВК/ФТ;
- 3) наявність належної системи контролю за дотриманням учасниками групи міжнародних стандартів із ПВК/ФТ, законодавства у сфері запобігання та протидії та єдиних правил із питань ПВК/ФТ;
- 4) розроблення загальних принципів застосування програмного забезпечення для здійснення аналізу фінансових операцій з метою виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, активів терористів, а також учасниками або вигодоодержувачами за якими є особи, включені до санкційного переліку РНБОУ, інших переліків, визначених групою;
- 5) запровадження єдиних вимог до порядку обміну та використання учасниками групи інформації у випадках, визначених Законом про ПВК/ФТ, забезпечення конфіденційності обігу такої інформації;
- 6) розроблення єдиного порядку передавання і зберігання документів та інформації з питань ПВК/ФТ.

7. Оновлення єдиних правил із питань ПВК/ФТ групи здійснюється на постійній основі, але не пізніше трьох місяців із дня набрання чинності відповідними змінами до законодавства у сфері запобігання та протидії та/або встановлення групою подій, що можуть вплинути на ризики ВК/ФТ.

8. Суб'єктам господарювання, які є учасниками груп, включно з міжнародними групами (материнські компанії яких не є суб'єктами господарювання, які зареєстровані в Україні), дозволяється здійснювати розкриття інформації та її взаємний обмін, що є таємницею фінансового моніторингу, у межах такої групи (включаючи материнську компанію та інших учасників групи) для забезпечення дотримання групою вимог міжнародних стандартів у сфері ПВК/ФТ за умови, що такі учасники групи дотримуються

єдиних правил із питань ПВК/ФТ (включно з процедурами обміну інформацією в межах групи), які забезпечують конфіденційність обігу такої інформації.

XIX. Проведення навчальних заходів

1. Суб'єкт господарювання у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ має визначити категорії працівників (відповідні посади, структурні підрозділи суб'єкта господарювання), які мають проходити навчання з питань ПВК/ФТ.

Такі категорії працівників мають охоплювати працівників, які беруть участь у здійсненні заходів з метою виконання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії і яким делеговані відповідні права та обов'язки, зокрема, працівники суб'єкта господарювання, які обслуговують клієнтів, здійснюють облік, моніторинг та мають повноваження щодо погодження/ затвердження тих чи інших операцій клієнтів, здійснюють нагляд та спостереження (включаючи відео спостереження) за операціями клієнтів, відповідальні за недопущення зловживань, відповідальні за налаштування програмного забезпечення та роботу СА, є користувачами СА, інші працівники, визначені у внутрішніх документах суб'єкта господарювання.

2. Суб'єкт господарювання під час розроблення змісту навчальних заходів має враховувати специфіку посадових обов'язків працівників, їх повноваження та відповідальність, а також рівень знань та кваліфікацію, необхідні для таких працівників, з метою належного ними виконання своїх обов'язків у сфері ПВК/ФТ. Результатом проведеного навчання має бути розуміння працівниками очікувань суб'єкта господарювання та своїх обов'язків/ролі у сфері ПВК/ФТ.

3. Суб'єкт господарювання щорічно розробляє план проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ, який має містити:

1) заплановані навчальні заходи (розроблені та проведені за рахунок внутрішніх кадрових ресурсів суб'єкта господарювання та/або із залученням зовнішніх лекторів/викладачів);

2) заплановані зовнішні навчальні заходи (відвідування працівниками суб'єкта господарювання зовнішніх навчальних заходів / проходження відповідних сертифікацій у сфері ПВК/ФТ);

3) ознайомлення працівників суб'єкта господарювання з вимогами внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ до початку виконання ними посадових обов'язків (у тому числі в разі суттєвої їх зміни) та в разі внесення змін до внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ.

План проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ затверджується виконавчим органом (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівником суб'єкта господарювання.

4. Навчальні заходи мають включати, зокрема:

- 1) вимоги законодавства та внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ;
- 2) відповідальність, що передбачена законодавством за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії;
- 3) найвищі зони ризику суб'єкта господарювання за результатами оцінки ризик-профілю суб'єкта господарювання та відповідні зони ризику працівників із урахуванням їх повноваження, відповідальності та специфіки їх посадових обов'язків;
- 4) практичні аспекти роботи працівників суб'єкта господарювання направлені на мінімізацію та уникнення ризиків у сфері ПВК/ФТ із урахуванням специфіки посадових обов'язків працівників, їх повноваження та відповідальності, а також необхідного рівня знань та кваліфікації таких працівників, з метою належного ними виконання своїх обов'язків у сфері ПВК/ФТ;
- 5) практичні аспекти роботи з наявними в суб'єкта господарювання автоматизованими програмними модулями з метою виконання вимог законодавства та внутрішніх документів суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ;
- 6) наявні в суб'єкта господарювання процедури ескалації / інформування (зокрема, щодо своїх підозр, можливих порушень, виявлених індикаторів підозріlostі фінансових операцій, критеріїв ризику, інших проблемних питань у сфері ПВК/ФТ);
- 7) наявні в суб'єкта господарювання процедури і канали (включаючи анонімні канали) надання працівниками суб'єкта господарювання повідомлень про порушення у сфері ПВК/ФТ;
- 8) приклади порушень суб'єктами господарювання, іншими особами вимог законодавства у сфері запобігання та протидії, приклади відповідних санкцій за порушення вимог законодавства у сфері запобігання та протидії.

5. Суб'єкт господарювання після проходження працівниками суб'єкта господарювання відповідного навчання забезпечує тестування рівня отриманих працівниками знань, та забезпечує проходження повторного навчання тими працівниками, які за результатами тестування отримали незадовільні результати.

6. Суб'єкт господарювання документує факт проведення відповідних навчальних заходів, фіксуючи, зокрема, таку інформацію:

- 1) вид навчального заходу та назив навчального курсу;
- 2) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, посаду особи, яка пройшла навчання;
- 3) прізвище, ім'я та (за наявності) по батькові, посаду особи, яка провела навчання (у разі проведення навчального заходу, крім електронних курсів);
- 4) місце проведення навчання (у разі відвідування зовнішнього навчального заходу);

- 5) дані особи, яка проводила зовнішнє навчання;
- 6) дата проведення навчання;
- 7) результати тестування та/або копія сертифіката (за наявності).

7. План проведення навчальних заходів з питань ПВК/ФТ, а також інформація, зазначена в пункті 6 цього розділу, зберігаються суб'єктом господарювання не менше п'яти років з часу проведення відповідного навчального заходу.

8. Суб'єкт господарювання періодично забезпечує актуалізацію змісту навчальних заходів із урахуванням змін у внутрішніх документах суб'єкта господарювання з питань ПВК/ФТ, внутрішніх процесах та процедурах, результатів оцінки ризик-профілю суб'єкта господарювання.

9. Суб'єкт господарювання забезпечує можливість отримання працівниками суб'єкта господарювання відповідних роз'яснень та відповідей на питання, що стосуються виконання ними обов'язків у сфері ПВК/ФТ.

10. Суб'єкт господарювання має приділяти значну увагу навчанню відповідального працівника суб'єкта господарювання, інших працівників суб'єкта господарювання з метою підтримання їх належного рівня знань та кваліфікації у сфері ПВК/ФТ.

XX. Надання особами повідомлень про порушення у сфері ПВК/ФТ, порядок їх розгляду

1. Суб'єкт господарювання має розробити та запровадити окремі канали комунікацій з метою інформування працівниками виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівника суб'єкта господарювання та/або відповідального працівника суб'єкта господарювання про можливі порушення вимог законодавства чи внутрішніх процедур суб'єкта господарювання у сфері ПВК/ФТ (далі – повідомлення про порушення).

2. Процедури суб'єкта господарювання мають містити:

- 1) порядок надання працівниками повідомлень (у тому числі з використанням засобів автоматизації) про порушення;
- 2) заходи із забезпечення конфіденційності факту надсилання особою повідомлення про порушення та її захист;
- 3) порядок отримання та розгляду виконавчим органом (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівником суб'єкта господарювання та/або відповідальним працівником суб'єкта господарювання повідомлень про порушення.

3. Порядок інформування має передбачати можливість надання повідомлень про порушення як анонімно, так і із зазначенням авторства.

4. Суб'єкт господарювання може передбачити різні канали отримання повідомлень про порушення за умови дотримання умов конфіденційності, зокрема за допомогою листування електронною поштою (e-mail), надсилання факсу, листа поштою на адресу суб'єкта господарювання, телефонної «гарячої лінії», запиту на особисту зустріч з головою виконавчого органу (якщо виконавчий орган колегіальний) / керівником суб'єкта господарювання та/або відповідальним працівником суб'єкта господарювання, заповнення форми на офіційному та/або внутрішньому сайті суб'єкта господарювання, інших засобів.

5. Суб'єкт господарювання в разі отримання анонімного повідомлення про порушення має передбачити у формі надання такої інформації, зокрема, таке:

- 1) суть порушення, або суть підозри;
- 2) дату/період, валюту і суму фінансових операцій;
- 3) найменування учасників фінансових операцій та їх роль;
- 4) інформація щодо фактичних вигодоодержувачів (у разі наявності інформації);
- 5) зміст фінансових операцій;
- 6) наявні ознаки ВК/ФТ;
- 7) за яких обставин (засобів) виявлені фінансові операції;
- 8) третіх осіб, у тому числі поза межами суб'єкта господарювання, які могли бути залученими до проведення зазначених операцій, або мати вплив на їх проведення;
- 9) додаткова інформація (за наявності).

6. Суб'єкт господарювання має забезпечити під час прийому на роботу, а також під час проведення планових навчальних тренінгів з питань ПВК/ФТ ознайомлення працівників з наявними каналами комунікацій в суб'єкта господарювання для подання повідомлення про порушення.

7. Навчальні заходи, зазначені в розділі XIX цього Положення, мають містити частину, у якій роз'яснюється, що саме працівнику суб'єкта господарювання рекомендується зазначати в повідомленні про порушення в разі здійснення ним анонімного інформування.

8. Рекомендований мінімальний перелік реквізитів повідомлення про порушення може містити дані, наведені в пункті 5 цього розділу.

9. Суб'єкт господарювання забезпечує захист працівників, які подали повідомлення про порушення. Суб'єкту господарювання заборонено здійснювати до працівників будь-які дискримінаційні заходи (звільнення чи примушенння до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності чи

піддання іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація (переатестація), зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо), або піддання загрозі таких заходів впливу) у зв'язку з поданням ними повідомлення про порушення.

10. Суб'єкт господарювання може встановити у внутрішніх процедурах порядок подання повідомень про порушення третіми особами.

11. Суб'єкт господарювання зобов'язаний уживати заходів щодо захисту персональних даних усіх осіб, яких стосується повідомлення про порушення.

12. Працівники суб'єкта господарювання, а також треті особи можуть надсилати повідомлення про порушення до Мінфіну з використанням телефонної «гарячої лінії», офіційного вебсайту Мінфіну, засобів електронного зв'язку.

Директор Департаменту забезпечення координаційно-моніторингової роботи

Юрій КОНЮШЕНКО